

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 11

NOVEMBER 1939

LETO X.

Priložena je knjiga: Jan Lost: Česa iščete v zvezdah

TO JE VAŽNO!

Brez povišanja cen
vedno velika izbira,
vedno dobre kvalitete

OBIŠČITE

Manufakturo NOVAK

na Kongresnem trgu (pri nunski cerkvi)

ZA DAME: prima blagovi v volni za plašče
in obleke, tople flanelice za pe-
rilo, n o v i v z o r c i

ZA GOSPODE: elegantne suknje - Cromby - Chetland v vseh barvah

ZA DOM: tople odeje, pernice, rjuhe i. t. d.

Na postaji.

Vratar: «Dekle, že od zjutraj čepite v čakalnici. Na kateri vlak pa prav za prav čakate?»

Dekle: «Na desetega moram počakati, pa se je odpeljal šele osmi. Sem dobro štelal!»

Pozna ga.

V prvem razredu imajo računstvo. Gospod učitelj vpraša:

«Torej, Korenček, recimo, da izpije oče dva vrčka piva; vrček stane pet dinarjev. Koliko plača oče vsak večer za pivo?»

«Dvajset dinarjev.»

«Kako neki? To bi moral izpiti štiri vrčke.»

«Saj jih tudi izpije, gospod učitelj.»

*

Profesor je stopil v šesti razred. Njegov mrki obraz je pričal, da bo vihar.

«Novak, vstanite! Kaznovani boste z najstrožjim ukorom, zakaj včeraj sem se z vami srečal na kraju, kamor dostojen človek niti z nogo ne stopi!»

DR. OETKER JEVIM
pecilnim praškom

Zahtevajte za Vaše žimnice in tapecirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo

»STERILIZIRANO«

Naša žima je higienično očiščena in sterilizirana na pari 115°C, ne dli, je brez mačkobe in fermentov, ker je nala tovarna opremljena v ta namen z najmodernejšimi stroji in aparati.

Očelanjajte žimo iz prepovedanih žimarskih obratov, ker je slabo in nehi-giensko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten dub. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše! Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

»STERILIZIRANO«

Ona — zmerom drugačna

Jutranje misli, ko ji je deset let:

«Ah, to je že jutro? Čez pet minut sedem, torej še pet minut. Kako lepo toplo je pod tole pernico! Danes moram, čisto gotovo moram pri teti napraviti velik kos na žempru, ki ga pletem mami za god. To ga bo vesela. Teta mi je pokazala prekrasen vzorec v knjigi »Za pridne roke, IX. zvezek«. Po maminem godu moramo tudi mi naročiti to knjigo, da bova z mamo spletli tudi za očeta in brata kaj. Danes imamo pouk do dvanajstih. Kaj bo neki mama rekla?! Samo da bi ne imela spet solz v očeh kakor zadnjič, ko... Ura bije. Sedem je. Škoda —»

Ko ji je dvajset let:

«To je krasno jutro! Kako je bil včeraj prijazen! Moj zlati fant! Ne, danes bom ljubezniva, ne bom muhasta... Ali mu bom ugajala v novi obleki?»

Ponoči, ko ji je trideset let:

«Ta mi dela skrbi. Bog ve, zakaj ne more spati moj zlati otročiček? No, ne jokaj, mali, saj si moj, mamino vse. — Zjutraj bom malo prej vstala in zlikala očki hlače. Tale siva obleka se nekaj mečka, potreboval bi novo. Kaj naj jutri kuham... Aha, že vem. Zakaj imam pa Evalitovo knjigo »Kako naj kuham«? Tam bom že kaj našla...»

Jutranje misli štiridesetletne:

«Kaj, je že šest? Dobro, da sem si že včeraj pripravila drva za peč in štedilnik; zjutraj se človeku nič kaj noče. Kaj pa moj študent? Ali ga bo profesor izpustil? Piko ima nanj, neprestano mu grozi; naš revček se ves dan uči, pa imajo zmeraj kaj zoper njega. Saj bo tisto maturo tudi že naredil, minilo bo

Pazite dobro

kadar kupujete Aspirin, dali so tablete in zavoj označene z »Bayer«-jevim križem. Brez te zaščitne znamke ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod 5. brojem 32608 od 8. XI. 1938.

3/4 zavitka

Kneippove

SLADNE KAVE
TVORI
DRAGOCENI PRAŽENI
SLADNI SLADKOR

— kakor mine vse drugo. Tudi jaz sem še mlada, samo ko bi lasje na sencih ne sivali tako! Kaj sem že zadnjič brala v »Ženi in domu« o negovanju štiridesetletne? Že vem, Naročiti si moram še danes knjigo »Kako naj se žena neguje?« Zakaj bi si ne pomagala, saj štirideset let ni bog ve kakšna starost...»

Takole se prebudi šestdesetletna:

«Pet je. Zdaj ne bom več zaspala. Au... to koleno, bo že spet dež! Presneta revma! Kako to človeka zdela, I seveda. Ko sem bila mlada, je bilo drugače. — Le kam je dal tale moj sin oči, da si je vzel takšno gizdalinko! Nič ni imela, samo malo tistih zmedenih modernih nazorov. Da, v prejšnjih časih je bilo vse drugače...»

NAPAKA

No, začela sem si plesti pulover, kar navsezadnje ni nič tako zanimivega, in tudi bi niti ne govorila o tem, ko bi ne bilo majhne, neznatne napakice.

Zapazila sem jo, ko sem bila že nekaj vrst nad njo. Takšna drobna napakica, dve gladki namesto ene. In pa še pod pazduho, kjer se to skoraj ne vidi. — Ali naj teh nekaj vrst odparam? To bi bilo nespametno, tega vendar ne bo nihče opazil, in sploh — to ni tako važno. In tako sem pletla naprej.

Toda hipoma me vse delo ni več veselilo. Kako naj vam to pojasnim? Neprestano sem mislila na tisto napako, zmeraj sem jo videla. Po vsakem nadaljnjem centimetru je bila bolj vidna, grda in velika.

In tako sem podlegla, ko je bil skoraj cel zadnji del že narejen, nenadno nerazumljivemu izbruhu temperamentnega sklepa ter sem odparala polovico dela, vse do nesrečne napake. In pri tem sem sama sebe karala: Ali bi ne bilo bolj preprosto, da bi bila to storila takoj v začetku? Da bi bila odparala tistih nekaj vrst in pletla potem mirneje in z večjim veseljem?

Ko sem potem v potu svojega obraza pobirala zanke na pletilko, sem se domislila: mar ni to prav tako z vsemi napakami v življenju?

Tako lahko se naredi — takšna drobna, neznatna napaka, za katero veste samo vi in ki ostane morda skrita in utajena. Trohica nevhvaležnosti, krivice, huda beseda, trd pogled — —. No kaj, — malo se zamislimo — in pletemo naprej.

Samo da se življenje ne da odparati tako kakor zadnji del pulovra. V življenju se je teže vrniti k napaki, ki je ostala, ter jo popraviti. Ampak mogoče je pa vendarle. In čim prej se zaletimo k njej nazaj, tem bolje za nas.

Hudo besedo lahko popravimo z nežnostjo, krivico s pohlevnim »oprosti!« Vse to se da narediti; in čim prej, tem lažje. Ne čakajte, da mine cela vrsta dni, ne nadaljujte — ako je na pol poti obtičala napaka, nesložnost, zmota. Ne verjemite, da se vsega tega iznebite, ako greste kar naprej. Tu je, tu ostane, razraste se in vse pokvari.

Ne zaključite svojega pulovra s puščeno napako. Prav nič ga ne boste veselili!

Vsako leto priložimo 10 krojnih pol. Krojna pola v avgustu in decembru ni priložena.

Zdrava nega zob

Ni težko imeti bele zobe. Toda nevarno je uporabljati jedka in ostra sredstva. Peneči PEBECO je blago in vendar zelo uspešno sredstvo za nego zob. PEBECO se obilno peni brez mila. Zobje Vam pobelijo brez nevarnosti, da si poškodujete zobno sklenino ali dlesno. Zakaj samo PEBECO vsebuje PEBECIN.

PZ 9

Ljubezen smeš razsipati

Vsega ne smemo razsipati, toda ljubezen smemo. Ljubezen je edina izjema. Ljubezen je edini zaklad, ki ga je zmeraj več, čim bolj ga razdajaš.

Darujte ljubezen! Ljubezen je za to, da se daruje!

Ljubezen je kakor mana, ki je bila hrana angelov, pa je bila dana tudi ljudem.

Noben dan naj ne mine brez ljubezni. Morda ne doživite več jutrnjega dne — vaše delo ljubezni bo edino, kar boste vzeli s seboj na veliko potovanje.

In čas, da ljubite, edini čas, da ljubite, je današnji dan!

Ali ljubite tega človeka, tega prijatelja, to prijateljico? Pojdite in storite temu človeku nekaj, kar mu bo

ogrelo srce. Povejte mu nekaj prijetnega.

Morda je to vaša mala hčerka. Vi ste morebiti utrjeni in slabe volje — njena, mlada prešernost vas draži. Toda počakajte! Čas hiti, in morda ne bo več dolgo vaša in ne bo zahtevala nežnosti z vaše strani. Zato ji žrtvujte pet minut na dan, vzemite jo v naročje, igrajte se z njo.

Morda je to vaš deček. Nekoč si ne boste nič drugega želeli, kakor da bi se vam zaupal in se vam ne izmikalo. Zato mu zdaj privoščite dobroto in prijateljstvo. Ne odlašajte!

Morebiti je to vaša žena. Še nikoli ni živela žena, ki bi ne bila potrebovala malo pozornosti in spoštovanja. Če ste še tako zaposleni z važnimi zadevami, odtrgajte si trohico časa in ji ga posvetite!

Potem imate mater. Ako živi v vaši hiši, naj ne mine dan, da bi ji ne žrtvo-

vali nekaj trenutkov. Ako je drugje, naj ne mine teden, da bi ji ne pisali. Kadar greste zvečer k počitku, si vam ni treba očitati, da niste zaslužili nič denarja, da niste napredovali v svoji karieri, da vam dan ni prinesel ne dobička ne veselja. Če pa ste preživeli cel dan, ne da bi bili izkazali ljubezen človeškemu bitju, potem si lahko po pravici očitata.

O vseh rečeh so dvomi: dvomi, ali je hrana dobra, ki jo uživate, pijača, ki jo pijete, dvomi, ali je vaše delo kaj vredno, dvomi, ali je vredno, služiti denar, in ali je vobče vredno truda to, kar delate. Samo o ljubezni ni dvoma. Ljubezen je nedvomno nekaj dobrega. Bog je priča, da je tako. Zakaj ustvaril je ta svet za tiste, ki ljubijo.

Prava ljubezen daje in hoče dajati in mora ljubiti. Ljubezen je edino imetje, ki se množi z radodarnostjo in razsipnostjo.

Proti odebelenju!

BOXBERGER KISSINGER TABLETE ZA HUJŠANJE

5. br. 14470/35

Dojenček in igračke

Ko se porodi novo bitje, zlasti če je to prvorojenec, se zberejo okoli njega vse dobre tetke in strički, in skoraj vsi prinesejo s seboj kako igračko. Največkrat je to ropotuljica ali punčka. Toda malček se ne meni za vso to šaro, ki so jo nanegli, in spi in je, za spremembo pa malo pojoka. Za svojo okolico se ne zanima, ničesar se ne zaveda, šele čez več tednov spozna svojo mamico. Toda tudi to samo kot predmet ugodja — mamica ima shrambico za nenasitni želodeček, mamica ima sveže, pregrete pleničke, mamica ima mehke roke. Šele ko je otrok star mesec dni in več, začne opazovati. Prva igračka, ki jo otrok uporablja, so njegovi prstki. Kakšno čudo je to za malčka! Nekaj se premika, lahko se približa in oddalji. Po celo uro se časih otrok igra s svojimi prstki. Takrat tudi začne zaznavati glasove, posluša brenčanje muhe, govorjenje, za prave igračke pa še nima zanimanja.

V tretjem in četrtem mesecu pridejo na vrsto razni trakci na srajčki in čepici, ovija jih in vleče, prav tako tudi pleničko in vogal odejice. Tedaj ne smemo pustiti dojenčka več brez nadzorstva, zakaj navadno se konča igra s tem, da si stlači malček vse to v usta, nakar se začne daviti.

Šele ko je otrok star pet mesecev, lahko dobi prvo ropotuljico, ki pa mora biti lahka, kajti ročice so šibke. Čim bolj je pisana, tem bolj je všeč mladim očem. Najboljše ropotuljice so iz celuloida, ker se dajo lepo snažiti. Ko pa se začne lomiti, jo moramo odstraniti. Ko malček že sam sedi, mu damo za igračo prazne škatlice. Teh je v vsaki hiši dovolj, in otročiček se ure in ure lahko igra z njimi, jih odpira in zapira ali pa vtika manjše v večje in z njimi ropota. Tudi star lonček in žlica ali pa gladka pokrovka so prijetne igračke. Čim več hrupa delajo, tem bolj so otroku všeč.

Otrok ima v tem času navadno zelo rad papir. Ko se najmanj nadejamo, poseže po časniku ali po knjigi, in preden prihitimo, je že vse zmečkano, če že ne strgano. Potlej si pa hoče otrok

stlačiti papir v usta. Paziti moramo, da ni v bližini košarice s papirjem, ki bi ga mogel dojenček doseči, ker je tiskarska barva škodljiva. Ko se začne otrok plaziti, mu damo za igračo kolesčke, vretenca in igrače na kolesih. Ko otrok shodi, dobi majhen voziček. Vse druge igrače, kakor slikanice, kocke za zidanje, avtomobilčki in podobno, niso za otroka v prvem letu. Večino igrač lahko starši sami naredijo, saj otrok tako kmalu vse razbije. Igračke pa morajo biti take, da se lahko umivajo, se ne razbijejo in nimajo ostrih robov, da se otrok ne rani. (ab.)

Zlorabljanje otrok

Trinastletna Milena S. je te dni izpila večjo količino očetne kisline. Ko je prišla njena mati čez nekaj časa iz kuhinje v sobo, jo je našla na tleh. Dekle se je zvijalo v bolečinah in stekalo. Mati je vsa obupana poklicala sosedo, ki so hiteli po zdravnika. Toda vsa zdravniška pomoč je bila zaman. Količina očetne kisline je bila prevelika, in dekle je čez nekaj ur v strašnih mukah izdihnilo. Na mizi je pustila Milena poslovilno pismo materi, v katerem pravi, da gre v smrt zaradi tega, ker je noseča in ne prenese te sramote. Trinastletna Milena bi morala čez štiri mesece postati mati. Zlorabljal jo je neki starejši mož, ki je stanoval v isti nizi. S sladkarijami si je pridobil dekletovo zaupanje, potlej pa ji je sto-

ril silo in ji grozil, da jo ubije, če komu zaupa, kar je doživela v njegovem stanovanju...

Lahko si mislimo, kako globoko je pretresla tragedija edine hčerke mater. Vsa obupana hodi dan za dnem na Milenin grob. Sosedam je izjavila, da ji je vseeno, ali pride zločinec na vešala ali v ječo — nihče ji ne more z njegovo kaznijo vrniti hčerke.

Če hočeš reči...

«da», reci možu «mogoče», otroku «če boš priden», prijateljici «seveda», predstojniku «da», podrejenemu «z veseljem»;

«ne», reci možu «rada bi, ampak...», otroku «ne», prijateljici «zelo mi je žal», predstojniku «bom poskusila», podrejenemu «mi je žal»;

«hočem», reci možu «lepo bi bilo, ako bi ti...», otroku «hočem», prijateljici «ali bi ti ne hotela...?», predstojnikom «zelo bi bila vesela, ako bi bilo to mogoče...», podrejenemu «ali bi hoteli».

«ne vem», reci možu «to mi je vseeno», otroku «si še premajhen», prijateljici «ti menda to veš, kajne?», predstojniku «informirala sem se, ampak...», podrejenemu «vam bom še povedala»;

«to je predrago», reci možu «pravkar sem ti to kupila», otroku «saj bi ti itak takoj razbil», prijateljici «danes je že osemindvajsetega», predstojniku «ne hrepenim po tem», podrejenemu «danes ne».

Pri glavobolu

reumi in kadar se slabo počutite
vzemite samo Pyramidon
tablete. Pri kupovanju pa
morate paziti na „Bayer“-jev
križ na omotu!

Pyramidon

TABLETE

Oglas registr. Sp. br. 91 od 21. junija 1935

*La jesen
in zimo*

Plašči za damo in gospoda:
STRAPACNE IN MODNE
KVALITETE, KUPONI,
SPECIALNE BARVE IN DESINI

Manufaktura

F. V.

Sarvan

Ljubljana, Mestni trg 10

Drage naročnice in bralke!

Pred dvajsetimi leti, ko so v svetu zamrli zadnji strelj krvave svetovne vojne in so zvonovi zazvonili aleluja miru, so ljudje za trdno in svečano obljubili: «Nič več vojne, nič več krvi! Dovolj smo pretrpeli, dovolj prestali, globoko v srce smo zapisali vse grozote štiriletnega klanja. Zato — Bog nam bodi priča — nikoli več vojne!»

Globoko so se oddahnili srca žena in mater, sestra in deklet, ko so slišale to svečano obljubo. Veselje se je razneslo po svetu, spet se je zbudila volja do dela in do življenja. S postoterjenimi močmi se je vrglo človeštvo na delo, da bi popravilo, kar je vojna hudega naredila.

Še se vidijo sledovi kavern in strelskih jarkov na goriških poljih, še čitamo v časopisih, da je granata, ki je skrita obležala še izza časa vojne, raztrgala otroke, ki so jo našli, še jočejo žene za možmi, matere za sinovi. Pa glej, pretrgana je obljuba, tako svečano izrečena, zadivjala je nova vojna, bolj grozotna in bolj strašna, kakor je bila kdajkoli.

11. november — dan miru. Kako bo tega dne pri srcu onim, ki leže do glave zakopani v jarkih ob sovražni meji in poslušajo grmot granat in žvižganje krogel, kako bo pri srcu otrokom, ki jim je nova vojna vzela očeta, ki jim je bomba razbila dom in ki sami vsak dan v sřrahu čakajo smrti ob brenčanju sovražnih letal, in onim, ki ranjeni in morda za vse življenje poškodovani leže v zasilnih bolnicah? Ali se ne bo dvignila do neba obtožba, obtožba vse Evrope, in preklela one, ki so krivi vse te grozote?

Kako bo pa končno pri srcu onim, ki imajo vse to na vesti? Ko jim bo na srce potrkala kletev žene, ki ji je granata ubila moža, kletev sestre, ki ji je krogla zadela brata, in slednjič najhujša in najstrašnejša kletev, kletev matere, ki so ji vzeli otroka, morda že odraslega, edino podporo na stara leta, ali pa še čisto majhnega, ne-bogljjenega, sončni žarek v teh žalostnih dneh. Ali se ne bodo zgrozili in spoznali zmoto, ki jih je zavedla v ta greh?

Žene in matere, sestre in dekleta, naša sveta in največja dolžnost v teh žalostnih časih naj bo, da odvrnemo klanje, kolikor se še odvrniti da, da preženemo gorje, ki je zadelo Evropo. Kajti če se bomo združile žene vsega sveta in začele z zedinjenimi močmi delati za mir, bomo mir tudi dosegle. Ni moža, ki bi se mogel upreti vroči želji žene, izrečeni v tistem večeru, ni sina, ki bi ne izpolnil svete zahteve materine. Gotovo je, da ima vsak, ki zdaj drži vajete Evrope v rokah, ali mater ali ženo ali hčer, ki bo zastavila dobro besedo za blagor sveta — za mir.

Zato še enkrat, matere in žene, sestre in hčere, rešimo Evropo pogina, zastavimo vse svoje moči in vso svojo voljo, da nam napoči nov dan, nov 11. november!

UREDNIŠTVO.

Bele krizanteme

Lenka se je tiho pokrižala, se še poslednjič ozrla na grob in počasi odšla. «Zbogom, moj dragi,» je govorila njena duša, «zbogom, in mirno spi pod domačimi gorami, ki si jih tako ljubil, v tišini svojega rojstnega kraja, daleč od hrupa mestnega življenja. Jaz pa grem sama in zapuščena od tod, brez tvojih tolažilnih besed.»

Sredi svojih žalostnih misli se je znašla na kolodvoru in kakor v sanjah sedla v vlak. Stisnila se je v kot k oknu in zrla v gore, ki jih je že pokrival prvi jesenski sneg. Njene misli pa so plavale nazaj v čase, ko je bilo njeno srce še polno upanja in duša polna ljubezni.

*

Sredi popoldneva, ko je imela največ dela, je zazvonil telefon: «Halo, Lenka, si ti? Saj imaš zvečer čas, kajne? Počakal te bom pred pisarno, potem pojdeva malo naokrog!» Lenka se je srečna nasmehnila, in pred oči ji je splaval nasmejani Štefanov obraz.

Po službi jo je čakal na drugi strani ceste. Ko jo je zagledal, ji je prihitel nasproti in jo prijel pod pazduho. «Tako, Lenka, sedaj te imam in danes te ne izpustim več tako kmalu. Šla boš z menoj in nič me ne boš spraševala kam in zakaj, ampak me boš lepo ubogala, ker danes ni ugovora: moram domov, mama bo huda!» Lenka ga je začudeno gledala in kar ni mogla razumeti, kaj je s Štefanom nocoj.

Ko sta prišla do hiše, kjer je stanoval, jo je peljal v vežo in potem po stopnicah do svoje sobe. «Veš, nekaj sem pozabil, pa pojdi kar z menoj, saj bova takoj opravila!» Ko je stopila v sobo, je zagledala svečano pogrnjeno mizo in darila na njej. Kar ganjena je bila, ko je videla, kako se je Štefan potrudil, da je čim bolj oplešal svojo revno sobico. Vprašujočih oči se je ozrla vanj, on pa ji je odgovoril:

«Ali še pomniš? Danes so ravno tri leta, kar sva se seznanila in zaživela drug za drugega. Takrat sem bil še ubog študent, boriti sem se moral z življenjem, večkrat sem bil lačen ko sit. Dostikrat se je zgodilo, da sem hotel obupati in pustiti knjige ter se vrniti domov. Ti pa si me bodrila, mi lepšala temne ure obupa in mi gladila pot v lepšo bodočnost. Sedaj sem rešen skrbi. Včeraj sem dobil prvo plačo. Vsak dan mi bo bolje. In za vse to se moram zahvaliti samo tebi, draga mo-

Foto Slavko Smolej

BELE KRIZANTEME

ja Lenka! Ni veliko, kar ti dam, toda dam ti iz srca in z dobrim namenom.»

Lenka je pogledala na mizo. Na belem prtu je ležala knjiga, rokavice in lonček krizantem.

«Morda se ti malo čudno zdi, da ti dam krizanteme, ki so prav za prav cvetlice mrtvih. Toda danes, ko sem šel mimo trga domov in sem zagledal staro premrlo ženico, ki je ponujala cvetlice, sem se spomnil na svojo mamo, ki so ji krizanteme najljubše cvetlice. Ko bi te poznala in bi vedela, kakšen jubilej slaviva danes, bi ti gotovo dala rož, in ker bi te že na prvi pogled vzljubila, bi ti dala svojih najljubših, s tolikim trudom vzgojenih krizantem.»

Ko je tako govoril, je potegnil iz žepa škatlico, vzel droban zlat prstan z rdečim rubinom in ga nataknil Lenki na prst.

«To pa v znak najine sreče in moje ljubezni do tebe!»

Lenka je bila presrečna. Štefana je ljubila iz vsega srca, življenje bi dala zanj. Ko je v prejšnjih letih gledala, kako je trpel, se ji je smilil v dno duše, in trudila se je, da bi mu lajšala

težave. Navajena je bila gledati nanj le kakor na revnega fanta, zdaj pa, ko je videla, da je dosegel svoj smoter, od same sreče skoraj do besede ni mogla. Le nekaj je jecljala in stiskala Štefanu roko.

Ko sta pozneje zašla celo v bar in sta tam popila vsak kozarec vina, kar bi se jima v drugih okoliščinah zdela silna potrata, se jima je spet razvezal jezik, in Štefan je pravil:

«Veš, Lenka, vse sem že premislil. Tisti dan pred praznikom vseh mrtvih se bova vzela. Imava potem tri proste dneve. Takoj po poroki se bova odpeljala na moj dom. Mami sem že pisal, da nama bo pripravila sobico na podstrehi, ki sem jo še v dijaških letih sam pobelil in opremil. Boš videla, kako lepo je pri nas doma v jeseni! Izpod strehe visi koruza in se zlata v soncu. In mamin vrt je poln belih krizantem. Iz sobice se vidi po vsej dolini. Majhen je moj dom, toda ves prazničen in svetel kraljuje nad dolino, nad njim pa čuvajo strmi vrhovi zasneženih gora.»

Obema so se svetile oči, ko sta odhajala proti domu. In Lenka je še

v sanjah gledala belo hišo, ki se ji je prijazno smehljala v pozdrav.

V nedeljo pred poroko se je Štefan odpeljal domov, da bi vse uredil. Lenka pa je sedela doma in šivala zadnje kose bale. Zvečer se je oblekla, vtaknila cvet krizanteme, ki je še vedno cvetela na oknu, v gumbnico in odšla na kolodvor. Ko je privozil vlak, jo je prijel otroška želja, da se je skrila za steber, da bi Štefana presenetila. Iztegovala je vrat, iskala med množico dragi obraz, toda Štefana ni bilo. Poslednji potnik je že zapustil peron. Črna slutnja je stisnila Lenki srce. «Pa ne, da bi...» Ah ne, saj ni mogoče, najbrže ga je med množico zgrešila. Tekla je naprej, pogledala vsakemu v obraz, tekla spet nazaj — nič. Znova, to pot še huje, jo je pograbila groza.

VRTOVI MRTVIH

Vsaj enkrat na leto, o Vseh svetih, vstopamo skozi vrata, kamor nas bodo nekoč nesli in od koder se več ne vrne... Mala vaška pokopališča in neizumno blodišče stezic, grobov in spomenikov v velikih mestih, kraji mrtvih spominov se ta dan oživljajo. Naj jih obseva pozno jesensko sonce s poslednjimi hladnimi žarki ali pa jih kropi dež s težkimi kapljami — zmerom zveni v naši duši ena sama melodija: melodija žalostne ločitve. Danes polagamo šopek na osahlo travo ali na mrzli kamen nagrobnika, astre, poslednje jesenske cvetlice, smrekove vejice z vošnjem gozdov, koder smo morda nekoč tako radi hodili s temi, ki tukaj spe. In spet jih vidimo pred seboj, kakor da je bilo to včeraj... Vidimo gibanje ljubljenih ust, svit oči, slišimo drage besede iz teh sedaj molčečih ust, čutimo še stisk trdne, zveste roke... Bili so to starši, ljubljenci, bratje, sestre, prijatelji, zmeraj nekdo, ki je šel z nami kos življenjske poti tako neskončno blizu našega srca, in mi zdaj premišljujemo: ali smo dali vselej dovolj ljubezni za njihovo ljubezen, ali smo zmeraj vrnili zvestobo za zvestobo? Globoko sklanjamo glavo k mrzli zemlji, bliže k tem srcem, ki spijo spanje, iz katerega se ne bodo več prebudila, k dušam, ki so odšle v večno tišino iz zmede življenjskih viharjev. Kako to sprijaznjuje z Usodo, ko pomislimo, da je mir, ki nikoli ne umira, da je večnost, ki nas nekoč vse združi. Obisk pokopališča je obisk minulosti in dan Vernih duš je dan, ko slavijo mrtvi vstajenje v srcu živih. Kakor da je nenadno veter odpihal dneve, mesece in leta ločitve, kakor včeraj stoji pred nami lepi čas, ko smo bili še vsi skupaj. In kakor tolažilen film se odvija v naših mislih vrsta tistih trenutkov, ki smo jih srečno preživeli z dragimi pokojniki. V vrhu drevesa zažvižga za-

«Le zakaj se plašim?» se je tolažila. «Gotovo je zamudil vlak in pride jutri zjutraj.»

Ko pa je prišla domov in je legla ter brez spanja zrla v temo, so se iz okna pošastno svetile krizanteme, kakor da bi govorile: «Da, me smo cvetlice smrti.»

In drugo jutro so časopisi poročali, da se je v Savo prevrnil avtobus, ki je peljal potnike na kolodvor. Trije so mrtvi, drugi pa več ali manj ranjeni. In med mrtvimi je bil tudi Štefan.

In za proste tri dni je šla Lenka mesto v svetli poročni obleki, v žalni obleki na njegov dom in potem na grob, s seboj pa je nesla v lončku njegove bele krizanteme.

tegnjeno kos, lučka v nagrobni svetilki zaprasketa, medli vonj venečih cvetlic se vleče po zraku. Tiho, skoraj brez besed, stopajo mimo vrste vseh, ki jih vabi isto hrepenenje — hrepenenje po kratkem srečanju nad gomilo gline, ki tako okrepi žalostno dušo. Zavest nezlomljivega dejstva, da zakon smrti, nikogar ne mine, ublaži tudi bolest, ker je to bolest milijonov in milijonov, vsem skupna in od vekov nedotaknjena. Vsako leto se razraste vrt mrtvih z novimi brazdami in nova srca se pridružijo s svojo bolestjo k nepregledni množici žalujočih. Spet se vračamo v življenje, za nami utiha vrt mrtvih v globini večera, v katerem brlijo le še nagrobne svečke. Dan mrtvih je minil in dnevi živih čakajo...

Cvetlice ljubezni in smrti

Krizanteme s tisoč cvetnimi listki, z grenkim vonjem in nežnimi barvami se o Vseh svetih pripogibljejo nad grobovi v zarji migljajočih lučk. Vedno so lepe, naj so kakor klobčič belega puha ali kakor bledovijoličast oblaček, lahne in zračne kakor večerna toaleta ali kakor plamen rdečih kapelj.

V svoji daljni domovini — Japonski — je krizantema cvetlica ljubezni in umiranja. Pravljica govori: Nekdaj, davno — na travnikih in vrtovih Nipona — je imela krizantema samo eno okroglo vrsto belega cveta. In takrat sta živel na otoku Moji dva zaljubljenca, ki sta si prisegla ljubezen in zvestobo do konca življenja, da, še daleč za vrati smrti. Mladeniču je bilo sedemnajst, deklici trinajst let. Ljubila sta se otroško, iskreno in vdano. Vsak dan, preden je mladenič šel na poljsko delo, je prinesel svoji deklici naročje cvetočih krizantem, šopek preprostih belih cvetlic, ki so vse skupaj tvorile edino velikansko belo sonce. Toda nekega dne je deklica zaman čakala svojega fanta. Ležal je v vročici na svojem preprostem ležišču in je niti ni poznal, ko se je dan in noč sklanjala nad njim, mu stregla in sklepala v molitvi roke. Bolezen se ni bolj šala, od dne do dne mu je bilo huje...

V svojem obupu je deklica poiskala starega čarovnika. Ampak le-ta je zaman iskal v čarovnih knjigah, da bi rešil življenje njenemu ljubčku. Ni bilo v njegovi moči, da bi izpremenil voljo bogov nad človeškim življenjem...

«Pa mi vsaj povej,» je prosila deklica, «kako dolgo bo tale moj zaklad z menoj na svetu?»

Čarovnik je dobro poznal njeno veliko ljubezen do krizantem. Zato ji je odgovoril: «Toliko let, kolikor ima cvetnih listkov cvetlica, katero imaš najrajši...»

Deklica je bila žalostna... In prišel je november, ko krizanteme najlepše cveto... Mala Japonka je sedela žalostna pri bolnem prijatelju in ihtela. V neki temni noči pa je vstala, pobozala mladeniča po vročem čelu in hitela na vrt. Noč je bila črna, in kakor beli plamenčki so svetili gladki cvetovi krizantem. Dekle je šlo in se pripogibalo nad njimi. In kjer je našla cvetlico, ji je z majhnimi škarjicami razstrigla cvet v tisoč drobnih listkov, in njene vroče solze so kapale nanje. Njene noge so bile že krvave, zakaj morala je obhoditi ves otok in njegove vrtove v tisti črni noči. Nobena krizantema ni smela uiti njeni pozornosti.

Kamor pa je kanila kri iz ran njenih nežnih prstkov, tam je krizantema hipoma zardela. In kamor so padle vroče solze, tam se je nežna barva cvetov izpremenila v svetlovijoličast odtenek.

In kjer koli je njena nežna roka pobóžala cvetoč grmiček, tam so cveti rumeno zagoreli. Odsihdob imajo krizanteme svoje lepe barvne odtenke in tisoč listkov v cvetu.

Mladenič je živel potem še tisoč let na svetu. Živel je devet sto trideset let dlje kakor njegovo dekle, katero je vzel za ženo. In po njeni smrti je žaloval celih devet sto trideset let. Leto za letom je krasil njen grob s cveticami v mesecu novembru, s krizantemami, ki so imele tisoč cvetnih listkov rumene, bele, rdečkaste in vijoličaste barve...

In tako je krizantema cvetlica ljubezni in smrti, ker je krizantema cvetlica novembra... Osvetljena po migljajočih nagrobnih lučkah, je sama podobna cvetnemu plamenu, ki plapolja nad krajem večnega spanja kakor nežen spomin in mostič med življenjem in smrtjo...

Na vrtovih in v cvetličarnah pa še ni na njej nič te nagrobne žalosti, tam je še zmeraj cvetlica radosti, polna ljubezni živečih zaljubljenecv... Vsa ko steblo je drog barvastega veselega

prapóra, ki je razcepljen v tisoče trakev...

Morda dišijo vrtnice močnejše in anemone se smehljajo ljubezniveje. Morebiti so orhideje večje krasotice in se bele lilje ponosneje dvigajo proti nebu. Lahko da se ognjeviteje svetijo plamenke in je šopek tuberoz belejši. Toda krizantema, poslednje darilo narave, ki lega spat, družiti v sebi lepoto in krasoto vseh drugih cvetlic, je simbol ljubezni, ki živi še po smrti, in je postala ljubljena vseh živečih in mrtvih zaljubljenecv vsega sveta...

Draga Hudalesova:

Pet otrok

Darja, povej, ali bi hotela postati moja žena?

Darja je najprej začudeno pogledala fanta pred seboj, potem pa se je prisrčno veselo zasmejala.

«Kako ti more priti kaj takšnega na misel, Bogdan?»

«Kako? Rad te imam!»

No, to je Darja že davno vedela. Toda ali se nista pravkar pogovarjala o knjigah, ki bi jih rada čitala, on pa: Darja, ali bi hotela postati moja žena?

Položila je ročno delo na kolena in se najprej molče zagledala v njegov obraz, potem pa nenadoma vprašala:

«Ali si morda dobil službo, Bogdan?»

«Službo? Ali misliš, da te zdaj, ko nič ne zaslužim, ne smem vprašati, če bi me hotela!»

«O, seveda! Saj nisem rekla, da ne! Ampak prav nič nisem pričakovala, da me boš tako nenadno napadel. No, in da me ne boš več tako grdo gledal, ti moram povedati, da bom postala takrat tvoja žena, ko boš lahko skrbel zase, zame in za pet otrok. Greh bi bil, ako bi se vzela, pa bi ne mogla nuditi svojim otrokom kruha in dostojnega življenja!»

«Pet otrok! Darja, ali si znorela! Niti enega ne bova imela, kaj šele pet!»

«Kakor hočeš!» mu je malomarno odgovorila in spet vzela šivanje v roke. «Tvoja mati jih je imela pet, moja sedem, midva pa bi ne imela niti enega? In zakaj naj bi se potem sploh poročila?»

Zdaj se je moral Bogdan, če se je hotel ali pa ne, glasno zasmejati.

«Oh, kakšne neumnosti govoriva, Darja!»

Zdaj je morala še Darja spremeniti svoj resni obraz.

«Ti si kriv! Zakaj pa začeniš? Zmerom ti roje same otročarije po glavi!»

Seveda, zdaj se ti zdi vse to otročje, pa bo morda kmalu prišel čas, ko se ti ne bo več!

Vzel je plašč in se pričel naglo oblačiti. Darja ga je gledala na pol prestrašeno in na pol radovedno. Ko pa je položil roko na kljuko, je plaho in tiho vprašala:

«Ali sem te užalila, Bogdan?»

«Ne, prav nič. Ampak zdaj moram iti! Ob šestih bom v Kreditni zadrugi zvedel, ali so me sprejeli v službo.» Darja je obsedela kakor vkovana.

«Zakaj mi nisi prej povedal?»

«Zato, ker sem hotel vedeti, ali ti je kaj zame ali ne.»

O, kako dolga je bila potem za Darjo ura, ko je, pri oknu stoje, čakala, da se bo Bogdan vrnil!

Zunaj je bilo že temno, in v zraku so se lovile drobne snežinke. Včasih je katero zaneslo na okno. Obtičala je na steklu in se stalila. Prav tako se je zgodilo tudi z drugimi, ki so padle na tla in na strehe. Darja pa bi rada, da bi sneg pobelil svet, da bi ne bil več tako žalosten in pust. Ali pa se morda samo njej zdi tako, in je svet lep in prijazen? V snegu in viharju, v mrazu in dežju, v soncu in v megli, le da sta v srcu sreča in zadovoljnost?

Morda bo pa Bogdan danes vendarle dobil službo, čeprav skromno, samo da ne bo treba več njegovi materi skrbeti zanj. Le kako ji je prišla prej tako čudna misel?! In še povedala jo je Bogdanu! Pet otrok! Kdo dandanes v začetku sploh zasluži toliko? Pač malokdo!

Bilo ji je tako žal, da bi mu šla najrajši naproti. Toda premislila se je in ostala pri oknu.

Zdaj so bile snežinke, ki so plesale v temi, že večje in so se pričele ponekod na tleh in na strehah že zbirati v tanko belo plast.

Prvi sneg!

Kako dolgo bo do takrat, ko bo padel zadnji, ko se bo spet nasmejala pomlad.

Bog ve, ali Bogdan tudi misli nanjo zdajle, ko se vrača k njej, ali pa morda še zmerom čaka? Pa saj čakati je že navajen. Da bi vsaj ne čakal zaman!

Že od daleč ga je spoznala po korakih in sklepala iz njegove hoje, da prihaja srečen in vesel.

«Darja, službo sem dobil!»

Bila je tako srečna, da ni mogla takoj izpregovoriti! Kar pobledela je in stisnila roke v naročje.

«Jutri že nastopim!»

«Saj skoraj ne morem verjeti!» je rekla naposled. «Ko bi vedel, Bogdan, kako sem srečna! Veš kaj, danes boš pri nas večerjal! No, sedi vendar in sleci plašč. Kaj stojiš!»

«Da, ampak mami, svoji mami, bratom in sestram bi moral tudi povedati. Kaj se ti zdi?»

«Oh, boš že povedal! Zdaj te ne pustim nikamor, da veš! Le sedi sem k meni, Bogdan!»

Zdaj so njena lica spet žarela, njene temne oči so sijale kakor oglje.

Bogdan je sedel in je bil tisti večer najsrečnejši človek na svetu.

Številna družina.

Prav takrat pa je sedela gospa Kosova, Bogdanova mati, sama v kuhinji. V veliki stanovanjski hiši je bilo vse tiho. Otroci so šli že spat, mladina se je razgubila po kavarnah in gledališčih. Kar je bilo starejših ljudi, so pri časopisih in knjigah čakali ure, ko se bodo odpravili spat.

Tudi Bogdanova mati je nekaj časa brala, toda misli so ji kar naprej uhajale od dogodkov v časopisu, dokler ga ni odložila in stopila k oknu, da bi videla, ali se že vrača Bogdan.

«Najbrže je šel spet zastonj», si je mislila, ko ga do osmih ni bilo. «Sicer bi se že vrnil, da bi mi povedal veselo novico.»

Vendar je še počakala do devetih, potem pa je šla spat. Bilo ji je dolga časa sami v kuhinji, pa tudi trudna in zaspana je že bila. Toda vseeno ni mogla dolgo zaspati. Še zmerom je prisluškovala, kdaj se bo vrnil sin. Bil je najmlajši izmed petih, ki jih je imela, in edini, ki je bil še doma. Drugi štirje so se že vsi poročili. Zdaj imajo svoje družine in svoje skrbi. In čeprav so vsi v mestu blizu nje, prihajajo le redkokdaj k njej za nekaj minut. Da, dokler so bili majhni, je imela dosti dela z njimi, vendar je bila srečna, ker so bili zmerom okrog nje. Pa četudi je mnogo pretrpela, preden so dorasli in preden jih je spravila h kruhu, se je vendar tolažila, da vsaj ne bo na stara leta sama.

In kako je zdaj?

Še Bogdana vidi samo, kadar pride domov jest in spat. Toda naj bi že bilo, ko bi vsaj dobil službo, četudi bo potem še bolj sama in zapuščena.

Vzlic temu je bila prepričana, da bi njej prvi pritekel povedat, če so ga pri Kreditni zadrugi sprejeli. Zato je proti enajsti uri zaspala. Kmalu nato pa jo je zbudilo škripanje vrat. V njih se je pokazal sin.

«Mama, saj nisi huda, da sem te zbudil?»

«Ne, otrok moj. Ali se je kaj zgodilo?»

Šele tisti hip je Bogdan spoznal iz materinega glasu, kaj je prava, nesebična in resnična ljubezen.

Prižgal je luč, pa bi jo bil najrajši kar spet ugasnil, zakaj sram ga je bilo pred njenimi odkritimi očmi.

«Kar povej, Bogdan, naj bo karkoli!»

Skril je obraz v njeno naročje in rekel:

«Službo sem dobil, mama!»

Položila mu je roko na glavo in rekla z žalostnim, trepetajočim glasom:

«Mislila sem, da bom prva, ki ji boš to povedal.»

Zdaj bi pa najbrže radi vedeli, kako je bilo z Darjinih petimi otroki.

Pet jih res ni imela, pač pa samo tri, vendar dovolj, da je še prezgodaj spoznala, kako hudo je materi, kadar otroci pozabijo nanjo. Dostikrat v življenju se je s kesanjem spomnila tistega večera, ko je Bogdan dobil službo. Namesto da bi mu bila prigovarjala, naj gre hitro domov k svoji mami, ki ga nestrpno pričakuje, mu je še branila in je mislila samo nase in na svojo srečo. Da, mnogo zimskih večerov, ko Bogdan ni več živel, je tudi ona zaman čakala svoje otroke. Zaman je prisluškovala v noč, kdaj se bodo oglasili njihovi koraki, kdaj bodo potrkali na vrata njenega samotnega stanovanja. Hodili so svoja pota, iskali sreče samo zase, na mater so se spomnili samo v nesreči. Samo takrat so hodili k njej po uteho. Ona pa je sprti pozabila vse, kar so ji hudega storili.

Vselej jih je vesela in srečna sprejela.

Imela je tri sinove. Komaj so prišli do kruha, so se poročili.

Toda ali ni tudi Bogdan storil tako? In ko se je takrat gospa Kosova jokala, je ni mogla razumeti.

Zdaj jo razume, a prepozno!

V dimu in čadu

Foto: Ivo Koželj (Fotoklub ljubljana)

Kdor preveč premišljuje, bo malo storil.

Srečo imamo samo tako dolgo za slepo, dokler ne pride k nam.

Večino svojih napak spoznamo in se jih otresemo šele, ko jih odkrijemo na drugih.

Blagor tistemu, ki ljubi samo to, kar sme, in sovraži le, kar mora sovražiti.

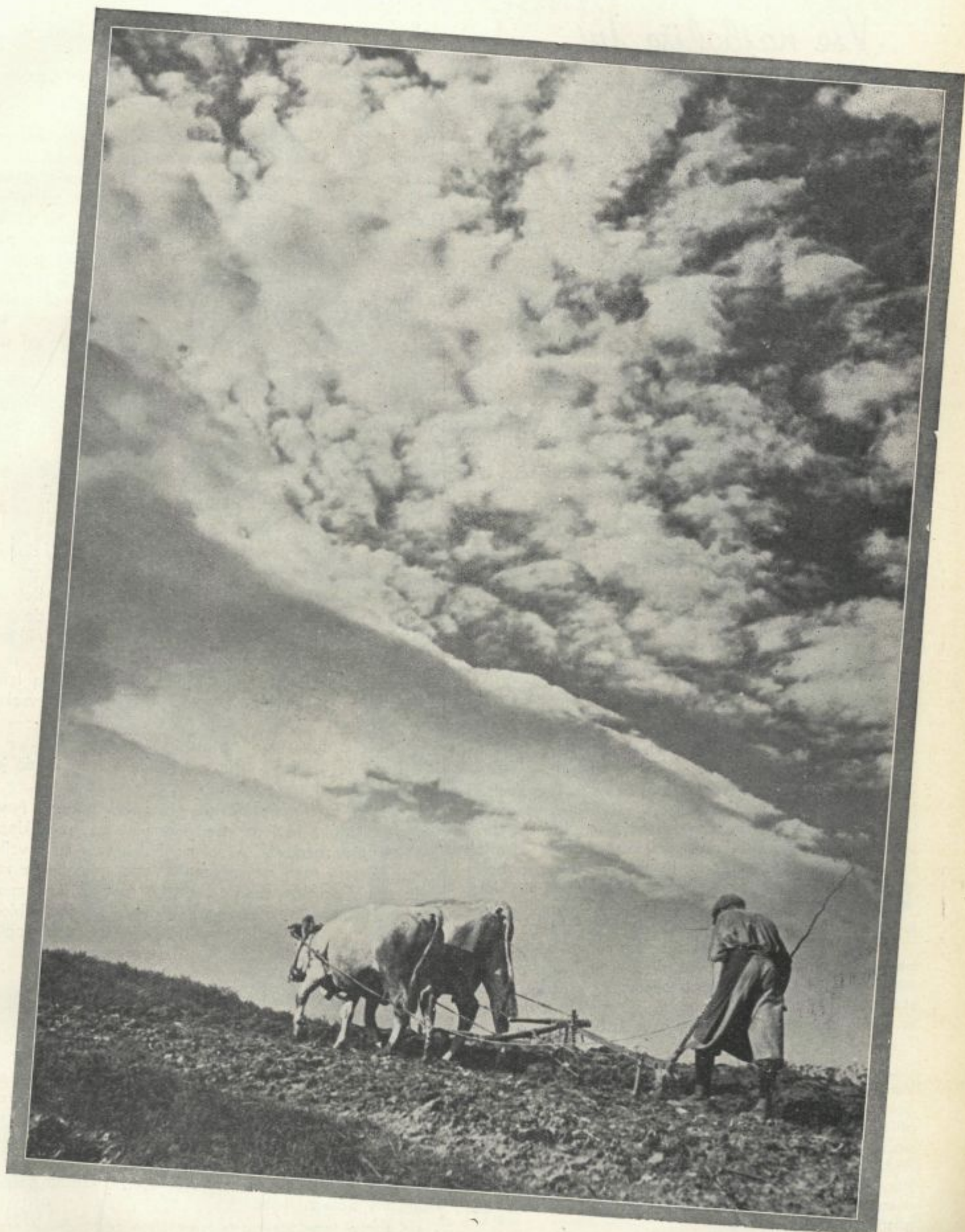
Lahkomiselnost je prvi vir vsake nesreče.

Veliko je srečnih žen, ki imajo težko življenje.

Marsikdo meni, da je dobrega srca, pa je le slabih živcev.

Zaradi gosenic ni treba podirati dreves.

Ženska je stara, kadar se ne meni za to, ali jo imajo ljudje za staro.

Za ozimino

Vse najboljše Izi...

vona in Iza sta se rodili v istem mesecu in celo v isti hiši. Razloček je bil samo v tem, da je Ivonka zagledala luč sveta v veliki zračni sobi, Iza pa v prostoru, ki je imel pol okna nad in pol okna pod zemljo. Na Ivonko je čakala kopica svilenega perila, kup snežnobelih blazin in izšolana sestra. Izo sta pozdravili dve progasti pernici, nekaj iz starega perila prešitih srajčk in zdelana mama. Oče male Ivone je imel tovarno, vilo in velik vrt, Izin oče pa je bil v tem malem raju, polnem cvetja in praviljnih koticov, vrtnar. Preden se je Iza rodila, je njena mati vsak dan prosila Marijo, da bi ji poslala sinčka. Gospe tovarnarjevi, ki si je želela hčerko, je pravila:

«Oni, gospa, si že lahko želijo deklico. Revnim ljudem pa bi moral Bog pošiljati samo dečke. Fant, ta bi mi do štirinajstega leta skakal v kratkih hlačkah, potem bi se šel učiti rokodelstva in nosil lahko spet samo modro delavsko obleko. No in pozneje bi si kupil eno temno obleko; ta bi mu zadostovala za vse zabave, še oženil bi se lahko v njej. In če bi pazil na njo, bi mu ostala navsezadnje še za pogreb. Z dekletom je pa drugače. Dekle potrebuje za vsako priložnost kaj novega. In morala bi ji dati še izobrazbo za primer, da se ne omoži, pri tem pa še varčevati za primer, da se omoži. Deklica je pač luksuz.»

Toda morda je Izina mati molila premalo goreče, ali pa so se v nebesih zmotili — poslali so ji deklico.

*

Leta so bežala. Ivonkina mati je imela hude težave. Ivona ni hotela papati. Čeprav so za petletno Ivono zmeraj posebe kuhali, razne nakipe, pudinge in bog ve še kaj, ni nič pomagalo. Zato je gospa tovarnarjeva vabila Izo, da bi jedla z Ivonko in ji tako vzbujala slast do jedi. In to je Iza znala! Jedla je s tako slastjo, da je tudi sladkosneda, raznežena in razvajena Ivonka vselej pojedla nekaj žlic čisto prostovoljno. Nekoč je kuharica obljubila Ivoni češnjevo torto. Ivonka je z žličko pobrala vso kremo, ki je bila po vrhu torte, toda češenj ni videla.

«Obljubili so mi, da bo s češnjami, pa je samo testo,» je vihlala svoj lepi, ošabni nosek. «Na, pojej jo!»

Iza je vzela krožnik in tekla z njim na vrt pod španski bezeg in se slastno lotila torte, ki jo je Ivona zavrgla. Ah, to je dobrot! Češnje so bile znotraj. Ko je Ivonka slišala, da so bile češnje znotraj, je cepetala z nožicami in jezno vpila: «Najboljše sem dala Izi!»

*

Leta so hitela. Mali gospodični Ivonki je bilo deset let. Vedno hodi kakor punčka iz cukra. Nosi široke klobučke, polne cvetic in trakov pa svilene obleke. Lepo mora hoditi po stezi, da si ne zamaže lakastih čevljkov. Zato pa leta črnooka Iza po vrtu kakor veter. Po zeleni rebri nad vilo vali sode. Iza si seveda to lahko dovoli. Nosi stare obleke po gospodični Ivonki. Ko je hotela Ivona nekoč splezati za Izo na drevo, jo je zadržala trdna roka gospodične vzgojiteljice.

«Ivonka, ti vendar ne smeš plezati po drevesih? Kaj bi rekla tvoja rožasta oblekica?»

«Ampak saj ima Iza tudi obleko, ki sem jo nosila jaz,» se je kujala gospodična Ivonka.

«Že, ampak tisto staro, s tinto polito. V tej lahko dela, kar hoče. Tej ne more nič več škodovati.»

In Ivonka cepeta pod orehom in jezno kriči. «Najboljšo obleko sem dala Izi.»

*

In spet je minilo deset let. Za gospodično Ivono hodijo čistilci. Polna hiša je mož, ki bi si radi osvojili srce, posebno pa lepo premoženje gospodične Ivone. Črne oči Izine so polne občudovanja, ko prvič vidi arhitekta Maloto. Hodi tudi za gospodično Ivono, in zdi se, da je med temi mladimi možmi najstarejši. In tako resen je, da niti ne spada v veselo družbo, ki obkoljuje lepo gospodično Ivono. Ko je prvič srečal Izo na vrtu, se je ustavil, in njegove modre, dobre oči so se smehljale lepi mladi deklici. Potem sta se začela pogovarjati o vrtnicah, ki jih je Iza rezala in vezala v šopek. Kadar koli sta se odslej srečala, je imel Mirko Malota vselej smehljaj in nekaj ljubkih besed za Izo. In Iza je zvečer vsako toplo besedico ponavljala, in pri tem jo je srce bolelo. Nekoč je šla zvečer zapirat vrtna vrata. Na klopi sredi vrtnic je sedela gospodična Ivona.

«Iza, pojdi sem!» jo je poklicala z glasom, ki je razodeval njeno srečo. Prijela je Izo za roko in jo prisilila, da je sedla k njej. «Danes sem se zaročila z Jankom Budičem.»

«Budičem?» je zategnila Iza ime. «Mislila sem, da je najresnejši častilec gospod Malota.»

«Eh, ti prismodica,» se je smejala Ivona. «Ta! Kaj bi pa užila z njim!? Ta zabava človeka s samimi dolgočasnimi rečmi. Pust je, da je strah. Pomisli, da on niti ne pleše! Kaj bi, Iza, počela s takšnim možem?»

«Gotovo mu delaš krivico, Ivona,» je tiho rekla Iza. «Tako dobre oči ima! Že zaradi njih bi ga imela vsaka ženska rada.»

«Če ti tako ugaja, Iza, ga pa ti vzemi!»

In Ivona je užaljena odšla od molčeče Ize. Nekdo je položil krepko, toplo roko na nežno Izino ramo.

«Iza!» je zazvenel najslajši glas pod nebom. Pred njo je stal Mirko Malota. «Sedel sem na nasprotni klopi in slišal vajin razgovor. Ali bi me hoteli vzeti, Iza, vzlic temu, da sem tako dolgočasen? Veste, plesati res ne znam, zato pa bom znal skrbeti za rodbino. Iza, znal vas bom ljubiti, tudi ko se vam bodo začele delati gubice na obrazu in vam bodo osiveli lasje. Ali bi me mogli, Iza, imeti malo radi?»

*

In spet je preteklo nekaj let. Iza sedi pri peči in krpa perilo svojih otrok.

«To so raztrganci, Mirko, ti naši otroci! Vse na njih gori, zmeraj so raztrgani!» vzdihuje in se pri tem srečno smehlja. Mirko vzame roke svoje žene v svoje in jih poljublja. «Iza, najbrže so po mami. Jaz nisem nikoli plezal na drevje, tudi sodov nisem valil kakor oni. Ampak ti, Iza, ti si vendar bila tak divjaček. Še niti ne veš, moja draga, kako sem srečen, da vas vse imam!»

In prav tisti trenutek je cepetala in jezno kričala gospa Ivona na svojega moža:

«In zaradi tebe, takega nezvesteža in zapravljivca, sem izgubila vse svoje premoženje! Za tebe sem dala najboljšega človeka Izi!»

M 2875. Ohlapen plašč iz športnega blaga. Plašč je zapet samo pod vratom na gumb, ima pa niže spredaj še dva zapenca, da ga lahko tudi čisto zapremo. Z rokami, ki jih držimo v žepu, lahko plašč bolj ali manj razpremo. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2,60 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

Kadar zapiha mrzel veter

S 1776. Karirast kostum po novi modli. Krilo je položeno spredaj in zadaj v dvojne gube, ki so zgoraj prešite. Apartna jopica ima spredaj dve vrsti gumbov. Blaga potrebujemo (za velikost III) 3,25 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

M 2856. Moderen plašč, ki se lepo poda k obleki K 8435. Narejen je po čisto novem kroju in je sestavljen iz več pol. Rokavi so spodaj široki in stisnjeni z ozkim zapestkom. Ozki ovratnik je iz kožuhovine. Blaga potrebujemo (za velikost IVa) 3,25 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IVa po 22 dinarjev.

K 8433. Okusna obleka iz vinskordečnega blaga s svetlim naprsnikom, ki je okrašen z robčki in ima ob vratu petljo. Kroj je primeren tudi za obilnejšo postavbo. Ta obleka se poda k plašču M 2856. Blaga potrebujemo (za velikost IVa) 3,80 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IVa po 22 dinarjev.

K 8441. Kostum iz temnega blaga. Krilo, ki ima spredaj štiri gube, se nosi na živote. Jopica je ohlapna in se zapenja na tri gube. Ta obleka je primerna tudi za noseče žene, ker se krilo lahko razširja. Blaga potrebujemo (za velikost I) 5,60 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

M 2891. Topel plašč iz mehkega karirastega blaga z obramnikom. Spodnji rob obramnika je za okras prešit. Razporki pod obramnikom so sredi in zadaj podloženi s programi blaga in prešiti. Plašč ima zadaj na spodnjem robu razporek. Ob vratu je plašč lahko odprt ali pa zaprt. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2,80 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LUBLJANA, DALMATINOVA 8.

K 8432

W 2055

PRAKTIČNA OBLAČILA ZA GOSPODINJE

K 8531. Karista obleka za urad. Okrašena je z izpodrobki. Krilo je sestavljeno iz dveh zvončastih pol, ki sta urezani poševno, nekateri deli kozaške bluze so pa urezani ravno, drugi pa poševno. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 2,40 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev.

K 8507. Kostum iz temnega enobarvnega blaga. Nosi se lahko v pisarni ali pa pri sportu in nadomestuje zimsko obleko. Tako predelamo lahko tudi star kostum. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,25 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8481. Topla zimska obleka. Urešana je iz cela, ima obramek in se od pasu navzgor zapira na zadrgo. Kroj je primeren za močnejše ženske. Ovrtnik je iz svetlega blaga. Obleka je v pasu stisnjena s pasom iz blaga, ki ima spredaj zapono. Blaga potrebujemo (za velikost IVa) 3 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III in IVa po 22 dinarjev.

K 8432. Praktična delovna obleka iz črtastega blaga. Različna lega trt je okras obleke. Dolgi rokavi imajo zapestke. Pas sega čez prednjo in zadnjo polo in je iz istega blaga kakor obleka. Kroj je primeren tudi za bolj močne postave. Blaga potrebujemo (za velikost III) 4,20 m, če je 80 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

K 8522

W 2055. Predpasnik v obliki halje, primeren tudi za obilnejše ženske. Spredaj se zapira na zadrgo, zadaj ima pa pasec, ki je na sredini spet z gumbom. Na vsaki strani je po en velik žep. Blaga potrebujemo (za velikost IVa) 4,65 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IVa po 14 dinarjev.

K 8522. Obleka z bolerom, h kateri se poda bluzna na levi sliki. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3,25 metra za krilo in bolero, 2,75 m pa za bluzo, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

M 2882. Praktičen zimski plašč, ki je zelo gorak, ker se zapenja do vratu. Poramek je iz kožuškovine. V ta namen lahko porabimo tudi najmanjše koščke kožuškovine. Pas sega ododzadaj samo do prednje pole. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 2,85 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev.

M 2882

K 8531

K 8507

K 8481

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI STEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

S 1774

M 2865

K 8505

K 8395. Črna delovna obleka iz modrega volnenega blaga. Ovrtnik in zapetki so iz belega pikeja in okrašeni s prešivi. Krilo ima sredi tri položene gube. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2 m, če je 120 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

M 2863. Zvončast plašč s širokim valovitim ovrtnikom. Ovrtnik in spodnji rob plašča sta obrobljena s kožuho. Blaga potrebujemo (za velikost III) 3,20 m, če je 140 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih III, IV in V po 22 dinarjev.

K 8540. Sportna obleka iz svetlega karirastega blaga. Krilo je spodaj zvončasto. Bluza ima obliko telovnika in je na robovih obšita s trakci temnejše barve. Vratno izrezo zakriva naprsnik iz belega pikeja, ki ima nizek ovrtnik in netljo. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2,50 m, če je 130 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8530. Sportni kostum z nagubanim krilom. Jopica je brez ovrtnika in ima zgoraj in spodaj po dva žepa. Namesto dolhих rokavov lahko naredimo tudi kratke zvončaste. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3,40 m, če je 130 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

M 2880. Plašč iz mehkega volnenega blaga. V pasu je prerezan. Spodnji zvončasti del je zgoraj podaljšan v oslce, skozi katere je protaknjen usnjen pas. Pod plaščem se nosi telovnik iz istega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2,50 m, če je 140 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

M 2880

Nova oblačila

S 1774. Kostum iz enobarvnega volnenega blaga. Krilo je rahlo zvončasto, jopica je pa v pasu priležna. Ovrtnik, ki ima spodaj na podaljških žepih, je obložen s kožuho. Z enako kožuho se obšiti tudi žepi. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,60 m, če je 140 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8540

K 8530

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI »ULTRA« POD OZNACENIMI STEVILKAMI PRI UPRAVI »ŽENE IN DOMA«, LUBLJANA, DALMATINOVA 8.

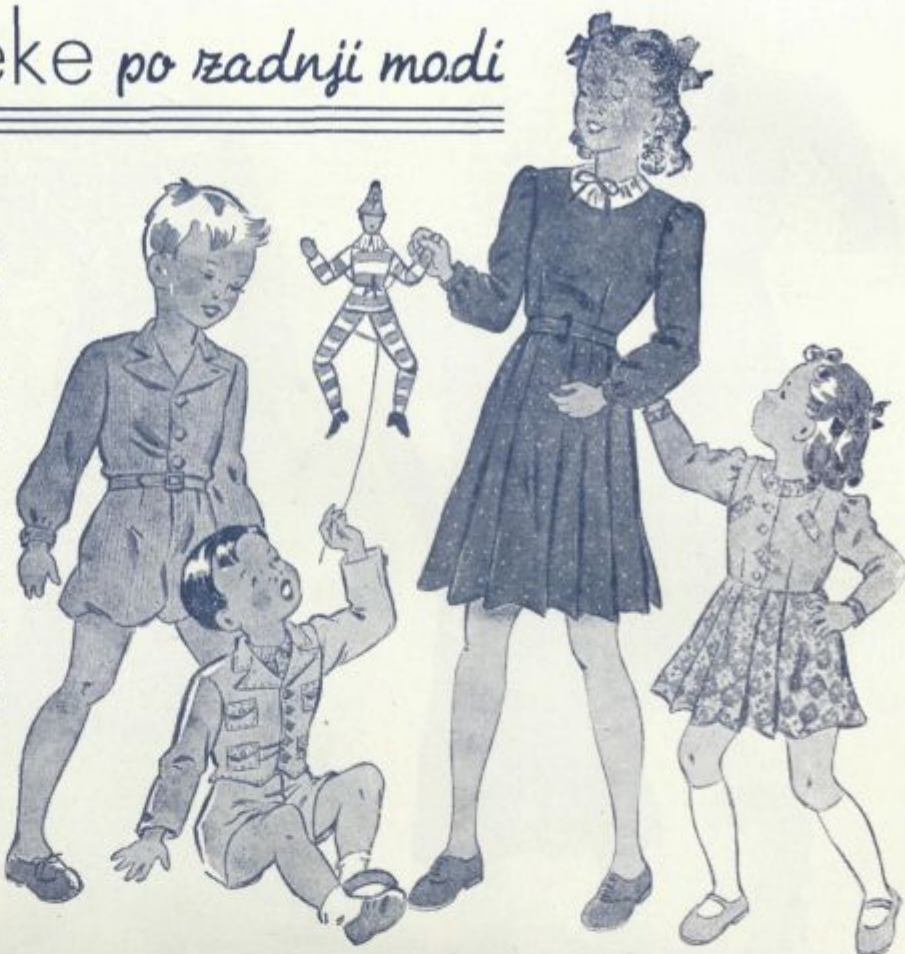
Otroške obleke po zadnji modi

K-K 1672. Topla oblekica za majhne dečke iz rebrastega pralnega žameta. Pas pokriva sešiv bluze in hlačk. Hlačke imajo zadaj poklopec, v hlačnicah je pa prožni trak. Blaga potrebujemo (za velikost 4) 1,90 m, če je 70 cm široko. Kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2 in 4 po 7 dinarjev.

K-K 1668. Deška oblekica. Jopica ima obliko telovnika, ima štiri žepi, ob vsaki strani pa po en pasec, ki se zapenja na zapono. Hlačke imajo zgoraj pas. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 2 m, če je 70 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 14 dinarjev.

K-M 5528. Okusna dekliška obleka. Nagubano krilo je prišito na život, ki ima nad pasom posnetke. Ovrtnik je iz svetlega blaga in zgoraj za drgnjen z ozkim trakom. Na kroju so razen dolgih rokavov tudi kratki. Blaga potrebujemo (za velikost 8) 2,35 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5531. Dekliška oblekica iz dveh vrst blaga. Vzorčasto krilce je spredaj in zadaj nagubano in prišito na životek iz enobarvnega blaga. Ovrtnik, zapestki in žepnice so iz vzorčastega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 85 cm vzorčastega in 70 cm enobarvnega, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 14 dinarjev.

K-K 1672 K-K 1668

K-M 5528

K-M 5531

K-M 5536. Dekliški plašč iz toplega zimskega blaga, ki je spodaj nekoliko zvončast. Vsi štirje žepi so zarezani. Mali ovrtnik z zavilki je okrašen s prešivi. Plašč ima na zgornji polovici dva vrata gumbov. Blaga potrebujemo (za velikost 11) 1,55 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-M 5543. Plašček z obramnikom za majhne deklice. Lep je iz rdečega velurja ali pa iz žameta. Ozki ovrtnik, žepi in zapestki so kožuhovinasti. Zapenja se na dva gumba. Blaga potrebujemo (za velikost 1) 80 cm, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 1, 3 in 5 po 14 dinarjev.

K-M 5031. Dekliški plašček iz mehkega karirastega blaga. Pri vratu je lahko odprt ali pa zaprt. Pas je iz usnja. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1,40 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-K 1683. Zimski deški plašč iz športnega blaga. Ohlapni plašč nima pasu, rokavi so raglanski. Sešiv po sredini zadnika je prešit. Žepa sta poševno zarezana in imata pokončne žepnice. Plašč se zapenja s petimi gumbi. Blaga potrebujemo (za velikost 11) 1,50 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 din.

K-M 5536

K-K 1683

K-M 5031

K-M 5543

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENEINDOMA» LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Otroška zimska oblačila

K-K 1684

K-M 5524. Dekliška volnena obleka iz enobarvnega blaga, okrašena s temnejšim blagom. Blaga potrebujemo (za velikost 7) 2 m, če je 70 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

K-M 5524

K-K 1691

K-M 5532

K-M 5501

K-M 5532. Kmečka oblekica iz dveh vrst barhenta. Oblekica je spredaj prepletena z žametastim trakcem, s katerim je obšita tudi vratna izreza. Blaga potrebujemo (za velikost 4) 1.25 m enobarvnega in 60 cm vzorčastega, če je 70 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-M 5501. Zimska kmečka oblekica za večjo deklico. Krilo je vzorčasto, jopica pa enobarvna. Blaga potrebujemo (za velikost 12) 1.90 m vzorčastega, 1.40 m pa enobarvnega, če je 70 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-K 1691. Deška oblekica iz raševinastega športnega blaga. Bluza ima prišit pas, ki sega čez blačke. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1 m, če je 140 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih 6, 8 in 10 po 14 dinarjev.

K-K 1684. Zimski plašč s pasom za večje dečke. Spredaj ima dve vrsti gumbov in se lahko zapenja tudi do vratu. Blaga potrebujemo (za velikost 9) 1.60 m, če je 140 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-M 5540. Zimski dekliški plašč. Zapenja se do vratu ter je okrašen s prešlivi in obrobljen s kožuhovino. Blaga potrebujemo (za velikost 9) 1.45 m, če je 140 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-K 1670

K-M 5542. Zimski plašček za majhne deklice. Obramek je poudarjen s kožuhovinasto plaso. Z enako kožuhovino so obrobljeni tudi ovratnik, zapetki in rob čepice. Blaga potrebujemo (za velikost 2) 1 m, če je 140 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-K 1670. Spalna oblekica za majhne dečke in deklice. Oblekica ima obramek, na katerega se zadaj pripenja poklopce hlačk. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 1.80 m, če je 80 cm široko. Kroj »Ultra« se dobi v velikostih 1, 3 in 5 po 7 dinarjev.

K-M 5541. Dekliški plašček iz temnega blaga ali iz žameta. Zapenja se do vratu s štirimi gumbi in ima bel ovratnik. Kroj plaščka je takšen, da se lahko porabi xanj tudi staro blago. Blaga potrebujemo (za velikost 5) 1.20 m, če je 140 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 14 dinarjev.

K-M 5540

K-M 5542

K-M 5541

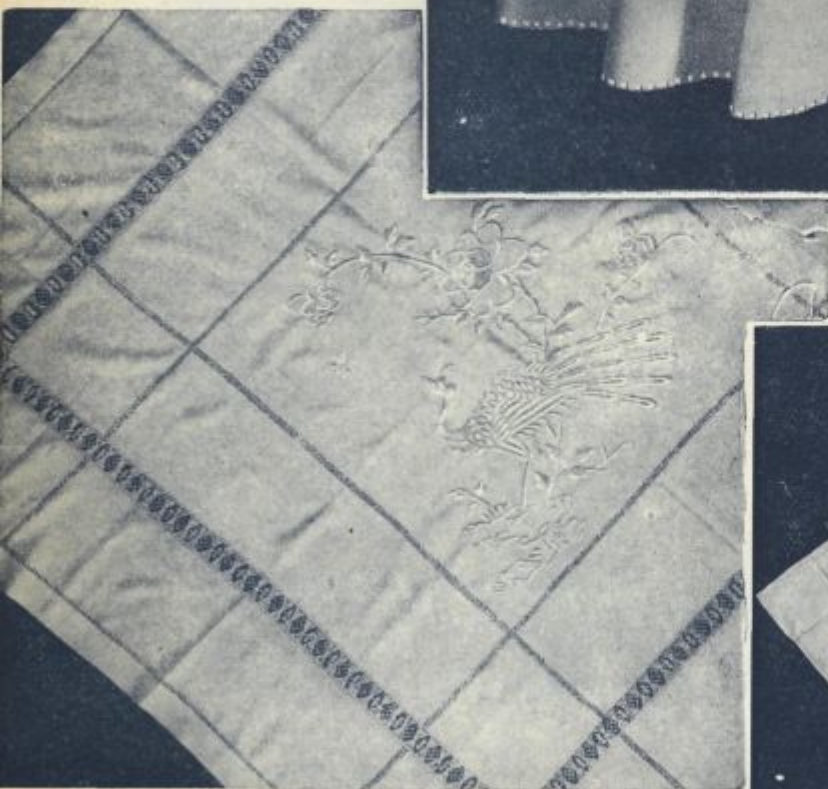

H 6255

H 6255. Okusen namizni prt s preslegastim vzorjem. Velik je 130 × 130 cm. Odlikanica «Ultra» (enojna) z natančnimi navodili se dobi za 12 dinarjev.

H 6256

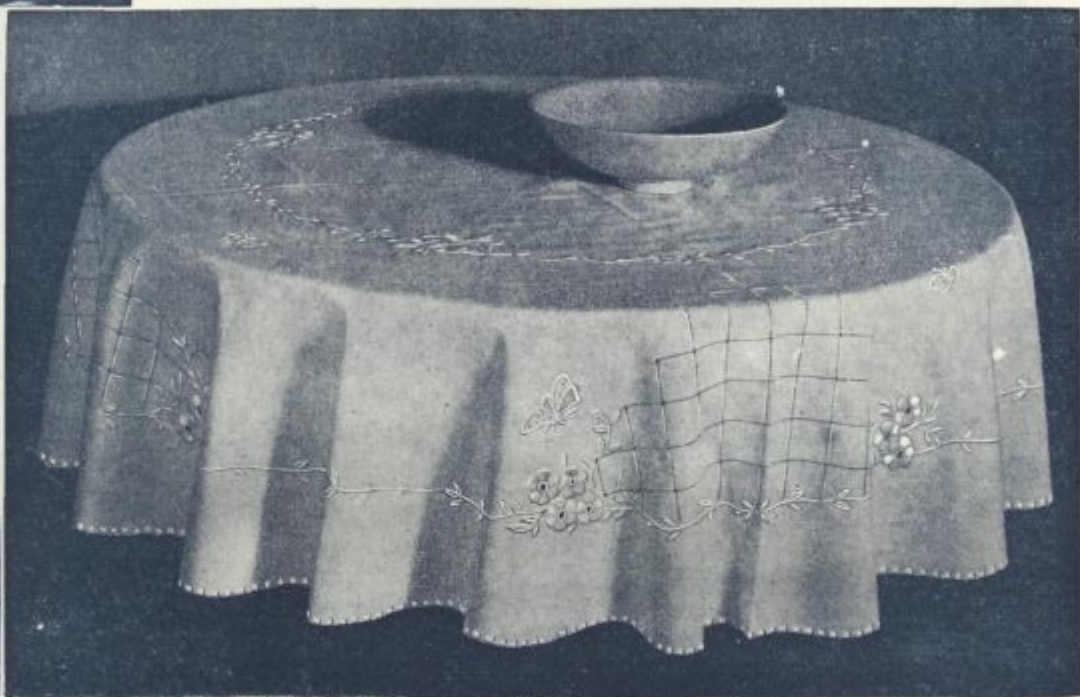

H 6432. Prt in prtički, vezeni v ploščentem vbodu z belo ali pa s kakršnokoli nežno barvo. Prt meri 95 × 95 cm, prtički pa 32 × 32 cm. Odlikanica «Ultra» (enojna) za prt in štiri prtičke se dobi za 12 dinarjev.

Če hočemo koga razveseliti

H 6256. Bel prt za čaj iz pralne svile ali pa iz platnenega batista. Velik je 110 × 110 cm. Motiv v srednjem kvadratu, ki meri 45 × 45 cm, vezemo s svilo, votli šiv in preslegasto obrobo pa s prejico. Odlikanica «Ultra» (enojna) se dobi za 12 dinarjev.

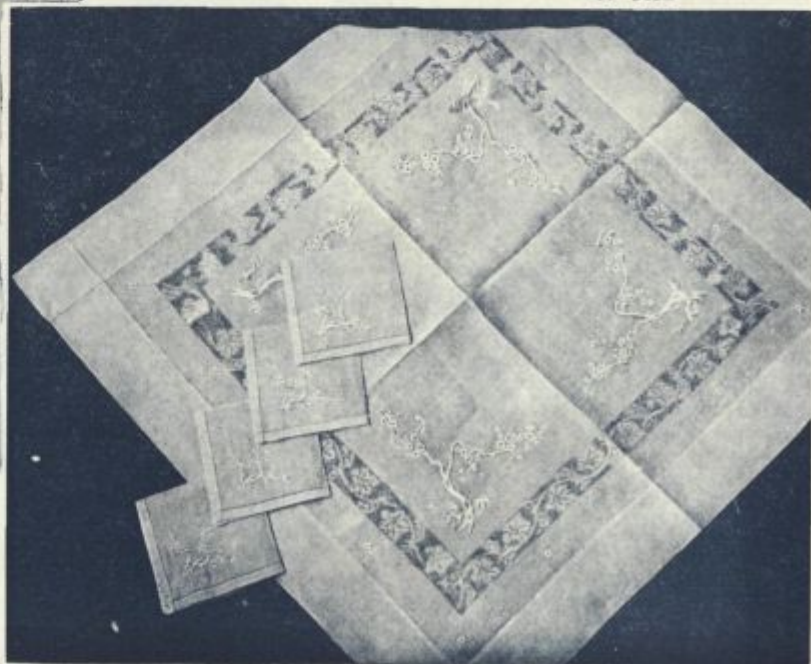
H 6904. Okrogel namizni prt, ki ima 150 cm v premeru. Kvadratasti vzorec je iz votlih šivov, rob je pa obšit z okrasnimi vbodi. Odlikanica «Ultra» (trojna) se dobi za 36 dinarjev.

H 6604

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENEINDOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

H 6432

H 6418

H 6442 in 6444. Namizni prt iz tanke kordonetne umetne svile, ki ima v premeru 135 cm. Srednji del prta kvačkamo v vrstah sem in tja, obrobni mrežasti del pa v krogu. Narisek vzorca «Ultra» za sredino prta se dobi pod H 6442, za obrobne čipke pa pod H 6444 po 7 dinarjev.

H 6442, 6444

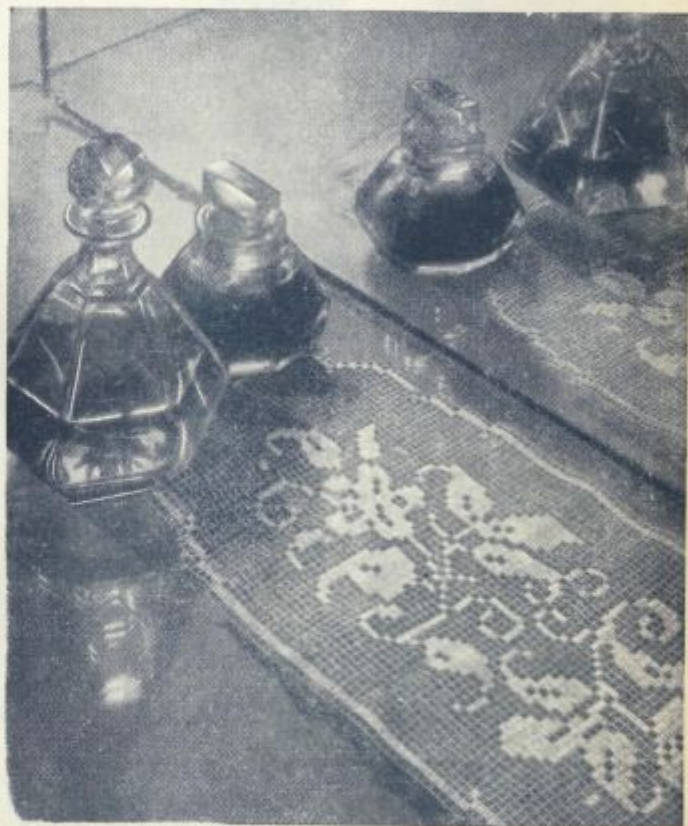

H 6443

H 6443. Kvačkan ovalni prt, ki je 53 cm dolg in 27 cm širok. Na narisku vzorca «Ultra», ki se dobi za 7 dinarjev, so tudi vzorci za okrogel, za krajši ovalen in za štirioglat prtiček s popisom vred.

MREŽASTO KVAČKANI PRTI

H 6418. Okrogel kvačkan prt s kvadratno sredino. V premeru ima 127 cm, kvadratni mreže so pa po $\frac{1}{2}$ cm veliki. Kvačkamo ga s tanko kordonetno umetno svilo ali pa s tankim kvačkaneem mako rjavkastobele barve. Narisek vzorca «Ultra» se dobi za 12 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENEINDOMA»
LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

BLUZA IN KRILO STA VEDNO MODERNA

B 2465

B 2489

B 2489. Črna bluza z obramnikom in z zavitki. Rokavi so lahko kratki, pa tudi dolgi. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 1.60 m, oziroma 1.90 m, če je 92 cm široko. Mali kraj »Ultra« se dobi v velikostih 17 in I po 14 dinarjev.

B 2465. Pražnja bluza iz tafta s kratkimi ali pa dolgimi rokavi. Ovrtnik in zapestki iz žoržeta so drobno nagubani in prevožani z žametastim trakcem. Blaga potrebujemo (za velikost I) 1.35 m, oziroma 1.75 m, če je 92 cm široko. Mali kraj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

B 2490. Preprosta bluza iz bele svile. Okrašena je z robčki in ima nizek nokončni ovrtnik, ki je zavezan v petljo. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2 m, če je 92 cm široko. Mali kraj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IV po 14 dinarjev.

R 569. Krilo, sestavljeno iz desetih vložnih rol, ki se spodaj odpirajo. Blaga potrebujemo (za velikost III) 1.70 m, če je 140 cm široko, ali pa 2.50 m, če je 92 cm široko. Mali kraj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IV po 14 dinarjev.

R 560

B 2490

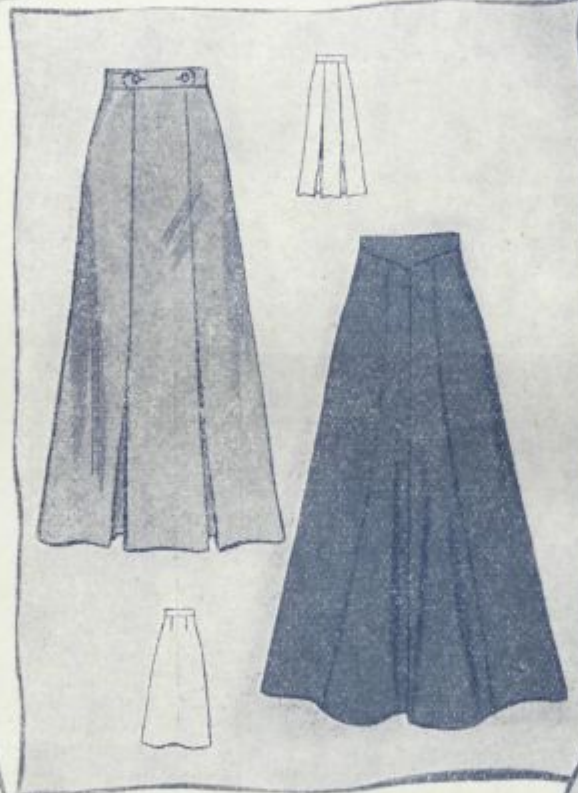
R 559. Moderno krilo, pri katerem sta zvončasta ovc ozki prednji pol. Blaga potrebujemo (za velikost II) 1.65 m, če je 92 cm široko. Mali kraj »Ultra« se dobi v velikostih I II in III po 14 dinarjev.

B 2466. Bluza iz žoržeta z volilni živi, delanimi na roko. Rokavi so tričetrtinski ali pa dolgi. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2.10 m, oziroma 2.20 m, če je 92 cm široko. Mali kraj »Ultra« se dobi v velikostih II in III po 14 dinarjev.

B 2467. Večerna bluza iz brokata. Urezana je po čisto modernem kroju in ima škrlce. Blaga potrebujemo (za velikost IVA) 2 m, če je 92 cm široko. Mali kraj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IVA po 14 dinarjev.

B 2487. Ta bluza, ki ima obliko telovnika, se poda prav vitkim pa tudi obilnejšim ženskam. Blaga potrebujemo (za velikost VI) 2.25 m, če je 80 cm ali pa 92 cm široko. Mali kraj »Ultra« se dobi v velikostih I, II, III, IV, V in VI po 14 din.

R 559

B 2466

B 2467

B 2487

Pred tri in dvajsetimi leti

Čas hiti, in to je dobro. Toliko novega nam prinaša, da pozabljamo na tisto, kar je bilo; na vse, kar se je kdaj z bridkostjo ali radostjo dotaknilo nas in našega srca. Tako pridejo dnevi, ko priteklost spet nenadoma oživi. Spomini, lepi ali bridki, se vrnejo in nas vse prevzamejo, kakor so nas takrat pred davnim časom prevzeli dogodki sami.

Na dan vseh mrtvih pred tri in dvajsetimi leti je mama v očetov spomin prvič prižgala štiri svečke: svojo, mojo, Vladino in Darinkino. Takrat smo stanovali v sobi, kjer sta bili dve beli železni postelji, majhna kuhinjska polica in dve stari (in seveda prazni) železni blagajni, ki jih je gospodar pustil v sobi zato, ker sta bili pretežki, da bi jih prestavljali.

In na eno izmed teh blagajn je mama postavila svečke in jih prižgala.

Takrat je bil oče šele pet mesecev mrtev. Padel je na fronti kakor tisoči drugih. Bolečina, ki jo je zasekala bridka izguba, je bila še živa in sveža.

Dan je bil pust in mrakoten, kakršni so večinoma novembrski dnevi. Gosta megla se je vlekla po cesti in silila skozi okna. Zvonovi na cerkvah so žalostno zvonili. Naglo se je zmračilo. Skozi meglo je medlo sijala luč plinovke onkraj ceste. Na stari železni blagajni so utripali štirje plamenčki. Ozke sence štirih sveč so poševno ležale na sivozelenkastem zidu. Soba je bila velika, in zato so jo te štiri drobne svečke le slabo razsvetljevale. Pošasten mrak se je tiščal stropa in kotov.

V veliki lončeni peči je gorel slaboten ogenj. S sestro sva se tiščali peči blizu vrata, ki so bila na pol odprta, da je skozi sijala svetloba od ognja. Tako naju je bilo strah! Nisva si upali skozi temno sobo k materi, ki je slonela pri oknu in tiho ihtela. Včasih je glasno zavzdihnila in rekla, kakor da bi se pogovarjala z mrtvim:

«Oh, da bi se vrnil! Čeprav brez roke ali noge. Rada bi delala zanj. Da bi bil le tukaj pri nas. Da bi tiho sedel pri peči in nas gledal.»

Naju je srh spreletaval po hrbtu. Ko bi se atek res vrnil?! Če bi mrtev vstal iz groba in prišel, ker ga mama tako kliče? Spomnili sva se pravljice, ki nama jo je mama

nedavno pripovedovala o nekom, ki je vstal iz groba in prišel po svojo nevesto. Ko bi se vrnil! Čeprav sva imeli očeta nadvse radi, sva se zdaj po smrti bali njegovega povratka. Bilo naju je strah, kakor je strah vse otroke.

Svečke so polagoma dogorevale. V sobi se je še bolj stemnilo. Tiho sva ždeli pri peči in nepremično strmeli v okna, za katerimi je medlo sijala v meglo zavita noč. Oh, da bi mama že hotela prižgati petrolejko! Mama pa je negibno slonela na okenski polici in strmela ven v meglo, ki jo je večer sinjkasto prebarval.

Tedaj je zunaj tesno ob zidu neslišno švignila mimo okna senca, ki se je nama od peči zdela pošastno velika, mnogo prevelika, kakor da bi mogla biti senca živega človeka. Istočasno je dogorela poslednja svečka in ugasnila. Mrzla, strahotna tema je planila iz kotov in preplavila sobo. Še ogenj v peči se je potuhnil in začel medleti. Zdajci se je obema zazdelo, da je od nekod iz teme posegla hladna roka in se dotaknila najinih lic. Kri nama je zledenela v žilah. Od groze bi bilo nama skoraj prenehalo srce utripati. Smrtno prestrašeni, sva enoglasno zavpili:

«Mama, maaaaa!»

«Kaj je?» se je mama zdramila iz trpke zasanjanosti. «Zakaj tako kričita?»

Ihteli sva in jecljaje prosili: «Prižgi luč!»

Končno je luč zagorela. Tema je splahnela tudi iz kotov in izpod stropa, in z njo je polagoma splahnel najin strah.

«No, kaj je bilo? Zakaj sta prej tako vpili?» je hotela vedeti.

Nama je bilo nerodno. Sram naju je bilo, da bi priznali, česa sva se zbal. Saj zdaj, ko je gorela luč, naju ni bilo nič več strah. Mama je gledala žalostno in očitajoče, kakor da nama bere v srcih. Čez nekaj časa pa je rekla:

«Molimo, da bo atku na onem svetu dobro. Da bo njegova duša imela mir.»

Prekrižala se je in začela moliti očenaš. Glasno sva molili z njo. Najina molitev še nikoli ni bila tako zbrana in iskrena, kakor tisti večer.

Povodenj

(Iz poljščine poslovenil dr. Joža Glonar.)

Kako je na reki? — je vprašala gospa Dobrodzička svojega moža, ki je mračen in zaskrbljen vstopil v sobo.

— Slabo, — je kratko odvrnil — na jezu se že kažejo luknje. Jutri, mogoče pojutrišnjem se bo sesul.

— Kaj za to? — Sesul se bo in spustil vodo kakor vsakokrat.

— Daj Bog! — je zagodrnjal gospod Dobrodzički. — Tako ali tako — je dodal in se zagledal v okno — vse kakor bo treba pionirje poklicati na pomoč.

— Ali so se pripeljali? — je živahno vprašala žena.

— Da, danes! Kako miljo pred reko so se ustavili. Daj mi kaj jesti, ker pojdem čez kako uro z Miho k njim.

Majda, hčerka Dobrodzičkih, je pogovor svojih staršev pazljivo poslušala.

— Očka — je radovedno vprašala — torej bo povodenj?

— Nič ne bo! — je jezno odvrnil oče. — Ne mešaj se v pogovore starejših ljudi!

Majda je utihnila in bila užaljena. Očka je vedno tak. Skrbi in se jezi, če ga pa vprašaš, ne pove zakaj. Jez je na reki nad pristavo, no, pa kaj za to? Leto za letom je bilo tako, in vedno je še led odplaval, kadar je postalo pošteno toplo. Res je Miha, čuvaj pri jezu, pravil, da se je «letos do fermenta zamašilo» in da bo groza, ko bo led začel pokati, ampak zato ga je oče oštel! Oštel ga je res, sam pa le ne pove zakaj.

Majda pa ve vse tudi tako, brez njega. Povodenj bo. Led se bo začel s pokom in truščem lomiti, voda pa se bo razlila po dolini. Doma bodo vsi odšli na podstrešje, po polju pa se bodo vozili s čolni. Tako ji je pripovedoval Miha, ki je tako silno povodenj videl, ko je bil še deček. Sama je tudi že nekoč videla, kako je voda zalila polja nad reko. Nekoliko se je bala, še bolj ko strah pa jo je vznemirjala radovednost, kakšna bi prav za prav bila takšna velika povodenj.

Čeprav torej Majda ni čutila nemira, ki se je bil polotil vseh v hiši, vendar se ji je srce stisnilo, ko sta se oče in Miha odpravila na drugo stran reke k onim gospodom pionirjem. Bala se je, ker je bila z materjo sama, najbolj pa proti večeru. Prava sreča, da niso vzeli s seboj Sultana, domačega psa in njenega najboljšega prijatelja. Sedaj se ga je z veseljem spomnila in, ko je opazila, da je mati odšla v kuhinjo, je smuknila k njemu na dvorišče.

— Sultan! Sultan! — in je objela kosmato pasjo glavo.

Toda Sultan ji ni polizal rok kakor drugekrat, ampak je nemirno skakal okoli svoje kolibe, lovil zrak v nos in cvilil. In ko ga je hotela poljubiti na konec njegovega črnega smrčka, jo je celo pahnil od sebe.

— Ti grdoba, ti! — je užaljeno odskočila in se vrnila v svojo sobo.

Sicer pa je ta dan šlo sploh vse narobe. Poslali so jo v sobo, naj se uči, za večerjo pa so ji dali kašo na mleku, ki je ni marala. Jezna na očeta, mater, Sultana in ves svet, je takoj po večerji pohitela k svoji postelji, se slekla in se čez nos pokrila z odejo.

Tudi je hotela za jezo vsem takoj zaspati, toda vedi Bog, od kod ji je venomer v misli prihajala reka in led, ki se je koplčil na njej. Ko je bila sama v spalnici, si je morala vendar priznati, da se povodenj nekoliko boji. Če bi se takole med potom očetu kaj zgodilo, ali če bi voda zalila njihovo hišo... Ali... če bi na primer Sultan utonil... Ne!... Majda se je povodnji res bala. In ni mogla razumeti, zakaj mati ne pride v spalnico, ampak se s služkinjo ob luči nekaj posvetoje.

— Po nepotrebnem je šel gospod na vodo — čuje glas Vike — kajti če bi se takole ponoči predrlo...

— Mogoče pa se bosta še vrnila — šepeta mati.

— Kje neki v taki noči, prosim vas! Saj je tema kakor v rogu.

Nadaljnega pomenka Majda več ne čuje, ker jo je spalnec premagal. A se ji sanja, da je njihovo hišico okrog in okrog zalila voda. Po vodi pa sta se s čolnom peljala oče in Miha, za njima je plaval Sultan in veselo lajal. Ona, Majda, je stala pri oknu in si ogledovala povodenj. Bilo ji je sladko in prijetno pri srcu, samo tega ni mogla razumeti, zakaj jo nekdo s silo vleče od okna... Mama, ali kdo?... Da!... Mama!... Saj jo celo po imenu kliče. In nekako glasno, nestrpno! Kaj vendar hoče mama od nje?

*

Odrpala je oči in zagledala postavo matere, ki se je sklanjala nad njo.

— Majdica! Majdica! Vstani, za božjo voljo! — je zaskrbljeno vročila glas.

— Kaj je, mamica? — Zavedela se je in se v postelji vzravnila.

— Povodenj! Voda je že pod okni! Oblecite se!

— Povodenj? — Majda se je ozrla okoli sebe. — Kje?

Hotela je reči, da povodnji vendar nikjer ne vidi, toda mati je ni pustila do besede. Vrgla je obleko nanjo, ji dala plašč s kožuho in jo je popeljala na podstrešje. Tam ji je rekla ostati, sama pa je takoj pohitela dol.

Šele sedaj je Majda za okni slišala nekak globok šumot in gluho butanje, da so se stene hiše lahno tresle. V te zlovešče glasove se je mešalo divje, obupno lajanje Sultana.

Vsa nemirna od tihe skrbi je stopila k oknu in se zamisljeno zagledala ven. Črna struga razburkane vode se je valila čez dvorišče in je segala že do samih oken. Po njej so druga za drugo plavale velikanske plošče leda in kakor ovni butali v zidovje hiše. Tam... v kotu pa se Sultan vrti na strehi svoje kolibe. Voda mu sega že do prsi. Zakaj ne pobegne?

— Sultan! — je zaskrbljeno zaklicala. — Sultan, takoj pridi sem!

Pes je veselo zalajal, se pognal proti njej, toda takoj ga je nekaj vrglo nazaj. Magdi je srce kar zastalo... Sultan je bil na verigi.

Pozabila je materino prepoved, vzela svetilko in po strmih stopnicah pohitela proti dvorišču. Na sredi pota pa se je morala ustaviti. Voda je bila že zalila spodnji del stopnic, in med Sultanom in njo je bila razlita črna struga, od katere je šel mraz.

— Sultan! — je zaklicala s solzami v očeh. — Kaj naj storim s teboj? Mama! — je žalostno zaklicala in se ozirala na hišno okno. Medtem pa se je v prostor, ki jo je delil od Sultana, vrinila velika ledena plošča, tresnila v hišo in obrizgala Majdo z valom ledeno mrzle vode. Preplašena deklica je skočila nazaj in se je že hotela vrniti, pa jo je zopet ustavilo žalostno cviljenje psa. Ogledala se je. Sultan, ki je bil skočil na poščo, ki se je ob steni ustavila, jo je proseče gledal.

Pa je dekletu šinila nagla in, kakor se ji je zdelo, srečna misel v glavo. Pohitela je nazaj in previdno stopila na rob plošče. Ko je začutila trdna tla pod nogami, se je opogumila in pohitela k Sultanu po plošči kakor po mostu. Z vročino naglico je začela pod vodo iskati kljuko, na kateri je bila pritrjena veriga. Vendar pa se je morala dolgo truditi, ker so ji roke otrpnile od ledene vode in ni mogla s trdimi prsti ob kljuki nič opraviti.

Nazadnje se ji je vendar posrečilo. Veselo je pograbila verigo, pohitela po ledeni plošči do stopnic in... se ustavila kakor zakopana.

Kaj je to? Od stopnic jo loči črni tok vode, most, na katerem stoji, pa se giblje, vrti, plava.

— Mama! — je zaklicala na pol nezavestna od groze.

Prepozno! Črni pas vode postaja vedno širši in širši, razsvetljena okna domačije tonejo v temni daljavi. Majdo posili obupen jok. Gleda, kako plava plošča mimo skednjeve in plotov, kako se mota med drevjem in vedno hitreje in

Jesenski veter

hitreje plava proti odprtemu polju. Za trenutek že obdaja Majdo šumeča neizmernost razdivjanega elementa. Zdaj že ne more več ne kričati ne jokati, samo z odrevenelimi ročicami stiska Sultana k sebi.

*

Medtem pa stoji Majdin oče, gospod Dobrodzicki, obupan na bregu reke v družbi pionirskega oficirja. Zraven njiju držijo pionirji na vrveh ladjo, pripravljeno za pot.

— Krenimo vendar! — prosi nemirno gospod Dobrodzicki.

— Ni mogoče — ga miri častnik — nekoliko še počakajmo, saj se že dani. — In mu kaže sivi rob svetlobe na obzorju.

Gospod Dobrodzicki molči, ker ve, da ne sme stavljeni življenja vojakov v nevarnost s tako vožnjo ponoči. Toda njegove oči vrtajo v daljino, kakor bi hotele predreti strašno temo, ki ga loči od družine. Vendar pa ne vidi ničesar drugega ko noč in čuje samo zlovešče kлокotanje vode. Zdajci pa se mu zazdi, kakor da se v temi razlega nekaj, podobno pasjemu lajanju.

— Gospod! — in prime častnika za roko. — Ali čujete?

— Kaj? — vpraša častnik.

— Pasje lajanje.

Častnik prisluhne.

— Res, čujem. To je nekaj posebnega!... Dajte znamenje! — ukaže vojakom.

Nekoliko svetilk kroži v lokih, nato sikne v zrak raketa. Vsi stojijo sedaj kakor vkopani in poslušajo. Znamenje se ponovi, nato je spet vse tiho.

— Zdelo se nam je — pravi častnik — ampak poslušajte sami, kakšen glas je to! — in se skloni nad reko.

Iz globine prihaja sedaj k njim nekaj čuden glas, zdaj pljuskanje, zdaj zopet žvenket verige. Spet sikne raketa

v zrak. Zdaj vidijo neko črno postavo, ki skače s plošče na ploščo. Sedaj je na bregu in na vso moč hiti proti njim.

— Sultan! — zakliče gospod Dobrodzicki. — Sultan! Kaj se je zgodilo? Gospod častnik, za božjo voljo, krenimo!

Častnik je že pri ladji.

— K veslom! — zadoni kratko povelje. Črni trup pontona se s šumom zagriže v brozgo iz vode in ledu. V trenutku jih objame grozeča gneča ledenih plošč. Ogromne plošče butajo v boke pontona in se vzpenjajo ob njih, kakor bi hotele priti v ladjo, ali pa zapirajo pot kakor mogočna in zavrtna zapreka.

Toda čim bolj besni nevarni vihar elementa, tem točnejše, tem močnejše se mu upira posadka. Ti ženejo ladjo naprej s krepkimi udarci vesel, drugi razbijajo plošče z drogovi in sekirami. Tako rinejo naprej. Blesk svetilk kaže Sultanu pot, ki je skočil iz pontona in skače s plošče na ploščo. Nihče ne ve, kam jih pelje, vendar pa ga slepo sledijo.

V neki razdalji od brega zmanjka nenadno plošč. Vidi se samo bistri tok vode, ki odnaša koščke razbitega leda. Sultan plane v reko, divje zaplava proti takemu kosu.

Gospod Dobrodzicki dvigne svetilko in opazi drobno dekletce, ki negibno leži na plošči.

— Majdica! — zakriči prestrašen. — Naprej, gospoda!

Nekaj krepkih, silnih udarcev z vesli, pa so že pri njej. — Majdica! — zakliče gospod Dobrodzicki in stiska na prsa od strahu in mraza premrlo dekletce.

Majdica zajoka.

— Veste, očka... — šepeta vsa solzna... — ko pa je Sultan... bil pripet na verigi...

Proti jutru pristane ponton ob pristavi in vsi praznujejo veliki praznik rešitve. Junak dneva pa je Sultan.

Od tega dne niso Sultana nikoli več pripeli na verigo.

3x7 zapovedi ZA ŽENO, ZA MOŽA IN za oba...

Za ženo:

1. Tvoj mož je tudi samo človek — tega se zavedaj.
2. Ne pričakuj, da ti bo jablana rodila grozdje. Tega ne dočakaš.

Primer: Tvoj Milko je in ostane nekoliko robat. Jemlji ga takšnega, kakršen je, ali pa ga sploh ne vzemi.

3. Ne zahtevaj od svojega mladega moža, da bi ti bil do brotljivo in pravičen kakor tvoj stari oče.

Primer: Vera je še tako nesamostojna, da bi v Janku najrajši videla svojega očeta. Ampak Janko sam je prav za prav očasih zgolj slabo vzgojen fant, ki bi v Veri potreboval dobro, toda strogo mater. — Nekaj tu ni v skladu.

4. Njegove skrbi naj bodo tudi tvoje skrbi. Ampak ne vse!

Primer: Rajko ima skrbi v poklicu. Helena vneto pre mišlja, kako bi mu pomagala. Kakšna stezica se vendar mora najti! In Rajka ta zavest blaži, njeno zaupanje v izho dišče ga krepi. Razen resnih skrbi jezijo Rajka tudi neka tere malenkosti, recimo iztepanje preprog na dvorišču ali pa muha na zidu. Pri tem se Helena ne jezi z njim, ampak odpre okno in gleda zadovoljno rože na vrtnu.

5. Domači tiran je starokopiten, nepraktičen in se je že davno preživel. Varuj se ga pravočasno!

Primer: Karel udari s pestjo po mizi in zagrmí: «To si prepovedujem in ne trpim ugovora!» — Lida na to brž pri pomni hladno in stvarno: «Časi suženjstva so že davno mi nili. Mož in žena imata enako svobodo besede. In razen tega je čisto odveč tako kričati.»

6. Sonce je dobra reč, ampak tudi v poljedelstvu je očasi potreben mráz.

Primer: Milka je podnevi in ponoči, poleti in pozimi zmeraj enako nežna n odgovarja na vse «da». — Dušanu pri tem nekaj manjka, sam ne ve kaj — ampak kadar ga očasih tovarišice v uradu pošteno ohladijo, mu de to čisto dobro.

7. Če govori tvoj mož preveč glasno o svoji moški dosledosti — pazi! Gotovo bo v najkrajšem času naredil kako neumnost.

Primer: Povzdignil bo kazalec in ti začel dokazovati, da je «gospodar v hiši».

Za moža:

1. Razumevaj svojo ženo tako, kakor hoče biti razumevana. To ti bo olajšalo življenje.

2. Ne pričakuj od žene več, kakor ti more dati. Če te taka ne zadovoljuje, potem bi se ne bil smel oženiti.

3. Ne zahtevaj, da bi bila tvoja mlada žena nesebična in modra kakor tvoja stara mati.

Primer: Francelj razume in čuti, da Elica še dolgo ni materinsko zrela. Dekle želi biti sprva samo ljubica in žena. Francelj je moder in se po tem ravna. Sodi pravilno. Elica polagoma doseže materinsko zrelost.

4. Nezadovoljnost tvoje žene se ti nikoli ne izplača. Bodí previden.

Primer: Evo moti temno stanovanje. Andrej je doma samo zvečer in se mu zdi stanovanje krasno. Eva je zme rom bolj žalostna. Andrej tega ne opazi in je vesel. Ona hira — njega nič ne boli. Ne veseli je več gospodinjstvo in kuha; zaradi tega začne trpeti tudi on. Jed mu ne diši, ker je slaba. — Dragi Andrej, poskrbi za svetlo stanovanje, dokler je čas — in njena radost bo tudi tvoja radost.

5. Pazi, da ne postane iz žene zmaj!

Primer: Ema grbanči čelo in pravi strogo: «Priatelj se lahko imel, dokler si bil samec. Zdaj so tvoji večeri moji!» — Jurij na to odločno izjavi: «Te-le besede domačega zmaja se ti prav nič ne podajo. In razen tega se, pro sim, zavedaj, da ima tudi mož pravico do neke svobode.»

6. Bonboni so sladki — ampak tudi kisla kumara ni od od muh.

Primer: Dorče zmeraj pravi: «Da, ljuba ženka, prav imaš, ljubica!» Vera je tega že sita. Srečna je, ko sreča pri jatelja iz mladih let, ki jo veselo pozdravi: «Zdravo, dekle! S tole pričesko si kakor strašilo!»

7. Ako reče tvoja žena: «Moj nagon me nikoli ne vara...», potem pazi: gotovo se je spet zmotila v računanju. Nova gospodinjstva pomočnica vendar le ne bo tak biser, za kakršnega jo je imela.

Za oba:

1. Hiša mora imeti trden temelj, zakon resničnost. Go voriti resnico — za to je treba poguma, še več poguma pa za prenašanje resnice. Strahopetnost je slab temelj. Le pogum!

2. Umazano perilo se pere vsak teden. Tako mora biti tudi s podajanjem lastnega mnenja. Toda prepogostno pranje škoduje nežnim rokam. Če pa se pere prereditko, se perilo belostno ne sveti, in duh po umazaniji zasmradi vso hišo.

3. Igrati na klavir je lepo, pisati pesmi vzvišeno, napra viti dobro kupčijo koristno. Toda največja umetnost, najdragocenejše dejanje v razmerju človeka do človeka je: prava beseda v pravem času na pravem mestu.

4. Od svojega sozakonca pričakuj malo. Od samega sebe pričakuj veliko. Drugače se zakon prečesto zruši.

5. Preden stopiš v zakon, glej, da boš popoln človek. Preden pripraviš otroke na svet, glej, da boš boljši, zdravejši in močnejši ko prej.

6. Vodstvo v zakonu ni odvisno od spola. Voditi sme samo tisti, ki je boljši, modrejši in močnejši kakor drugi. Drugače je umestno tovarištvo. Kdor pa hoče vladati, mora vedeti, da prevzema s tem tudi odgovornost za srečo in bla ginjo tistega, kateremu vlada.

7. Ne boj se zakona. Skoči vanj kakor v neznano, živo strujo. Za življenje je treba poguma. Pogumni moramo biti. Toda prej se moramo naučiti plavanja. In zavest, da se znamo v potrebi sami obdržati nad vodo, nam pomore pre magati strah pred nevarnostjo, ki jo skriva struja.

Štefka

red tremi leti je prišel na trirazrednico nov mlad učitelj, Gornik, in upravitelj mu je dal najvišji razred.

«V tem razredu so sami uporniki», se je dobrodušno nasmehnil. «Ampak že gre. Seveda — kaj boste počeli s Štefko Lavričevo — tega ne vem. To je trmasta deklica in, naj zagreši karkoli, stoji pred vami kakor jagjenček in ne spravite iz nje besedice, tudi če bi jo ubili.»

«Pa napreduje?» se je nasmehnil učitelj, zakaj veroval je v svoj vzgojevalni postopek.

«Ne posebno; vaš prednik se je hudo pritoževal. Seveda — bojim se, da je nekoliko dedno obremenjena. Njen oče je pijanec, pretepač in strah vsega kraja. Matere nima več. Človek se potem ne more čuditi. Ampak hvala Bogu — kmalu ji bo štirinajst let in bo izstopila iz šole.»

Zato ni bilo čuda, da je bila takoj prvi dan ravno Štefka Lavričeva, ki je prišla cele pol ure prepozno v šolo. Še pogledala ga ni dosti in je brž smuknila v klop. Učitelj je strogo vprašal:

«No, Lavričeva, niti se ne opravičiš, zakaj si prišla prepozno?»

Štefka je vstala. Glavo je imela tako povešeno, da je videl samo slap lepih kostanjevih las. In molčala je.

«Najbrž se je kje pretepala!» se je sovražno oglasilo iz zadnje klopi.

«Tiho! Ne tožite!» je strogo posvaril učitelj, toda neugodni vtis mu je ostal. In ko jo je malo pozneje zalotil, da v klopi spi, z glavo v dlaneh, se je v resnici razjezil. Dotaknil se je njene rame. Prestrašena se je zdrznila.

«Ne samo da prideš prepozno, ampak še spiš pri pouku. Ali te ni sram pred součenci? Pojdi za kazen v kot in stoj tam celo uro!»

Štefka je vstala. Njen lepi obraz je od sramu zardel, in ves razred se je hehetal. Takoj je ukazal, da morajo biti tiho. In ko je hodil pred sprednjimi klopmi, kjer so sedeli najmlajši učenci, se je dvignila majhna roka.

«Kaj hočeš, Novak?»

Deček se je odločno vzravnal, kakor da se hoče vsemu upreti.

«Prosim, Štefka ne more za to!» je proseče rekel, in v tistem trenutku je ves razred kakor na povelje butnil v smeh. Štefka se je obrnila, v njenih očeh je bil čuden, otožen pogled, kakor bi dečka prosila, naj molči. Toda deček je ni videl, njegove oči so bile uprte v učitelja. Bil je srečen, da sme končno vendarle braniti Štefko. Prejšnji učitelj mu je vselej strogo ukazal, da mora molčati, kadar je hotel v njeno obrambo kaj povedati.

«Da, prosim. Ne more za to. Bila je celo noč pri nas. Mami je bilo spet zelo slabo. Dajala ji je obkladke in zdravilo.»

V učiteljevem srcu se je raztajala jeza kakor sneg na soncu. Obrnil se je k deklici in se prijazno nasmehnil.

«Ali je res, Štefka?»

Toda namesto odgovora se je Štefka okrenila, skočila k vratom in zbežala.

«Štefka je zelo pridna, gospod učitelj,» je hitel nadaljevati Novak, «stanuje zraven nas, pomaga mi pri nalogah in me uči, mami pa tudi pomaga. In nikoli se ne pretepa, samo brani se, kadar jo otroci tepejo ali pa mečejo vanjo kamenje in blato.»

Učitelj je bil silno presenečen.

«Pa zakaj delajo otroci to?»

«Ne vem, morda zato, ker se njen oče z vsakim pretepa in pije...»

Štefka se kajpak tisti dan ni vrnila v šolo, toda od tedaj se je vedel učitelj do nje vedno ljubeznivo in izpodbud-

ljivo. Nikoli je ni več po krivem kaznoval in trudil se je na vso moč, da bi proučil čudni značaj deklice. Ni dovolil, da bi ji otroci nagajali, in kadarkoli je kaj izvedel, je vsakega strogo kaznoval. Po vasi je nastal odpor proti njegovemu ravnanju, zakaj nihče ni pomnil, da bi se bil kdo zavzemal za izprijenko. Toda učitelj se ni vdal. Celo upravitelju je pojasnil, da je deklica nadvse pridna, poštena in dobrega srca; edina krivda je njena nenavadna plašnost, ki so jo doslej vsi zamenjavali s trmo. Izvrstno se uči, in on ne razume, zakaj bi ji ne smel podati pomožne roke proti vsem, ki ji delajo krivico. Naj je njen oče kakršenkoli, ona sama stoji više kakor vsi, ki jo blatijo.

Upravitelj pa se mu je smejal, češ da je sanjač, deklica ni nič prida in je pokvarjena po očetu. Pazi naj, ker se bo kmalu vsa vas obrnila od njega. Gornik je samo skomignil z rameni. Naj se vsi obrnejo od njega, kaj je na tem! Vedel je, da bi Štefka zanj skočila v ogenj, zakaj bil je prvi človek, ki je bil z njo prijazen. Oboževala ga je, in njena duša je bila polna tople hvalečnosti in njegove podpore. Ko je zapuščala šolo, je jokala, a on jo je tolažil.

«Vedno bom bedel nad teboj, Štefka, nič se ne boj! Le bodi še naprej pridna in poštena, in jaz te ne bom zapustil.»

Svojo obljubo je izpolnil in, ko je bilo Štefki osemnajst let, je že vedel, da je ona edina, ki bi jo mogel vroče ljubiti. In ko ji je to povedal, jo je oblila rdečica.

«To ni mogoče», je tiho rekla. «Vi in jaz in moj oče.»

«Hočem te, ker te ljubim. Nikoli nisem poznal boljšega človeka, kakor si ti, Štefka. Hočem te, za vse drugo se ne menim.»

Odslej je živela Štefka kakor v sanjah. Šivala si je balo in se veselila dneva, ki jo bo zvezal z najbolj ljubljanim človekom. Toda potem je bila nekoč na vrtu na drevesu in je obirala češnje. Po cesti sta šli gospa upraviteljeva in gospa učitelja Janca. Nista je videli, ampak Lavričeva hišica ju je spomnila na poslednjo krajevno novico.

«Kaj pravite, gospa upraviteljeva,» je rekla gospa učiteljeva, «da hoče Gornik vzeti tisto dekle? Jaz nad tem kar strmim. Takšno osebo privedi med nas!»

Gospa upraviteljeva se je pomenljivo nasmehnila.

«Saj sem rekla možu, da mora doseči, da bo Gornik premeščen na najslabšo šolo, ki je mogoča, če si ne da dopovedati. In še tja bomo pismeno sporočili, koga je pripeljal s seboj. Naj ima, kar je hotel!»

Gospe sta odšli, Štefka je še slišala njen smeh. Strašna žalost in boleč je bila v duši deklice. Ni mislila na sebe, ampak vedela je, kako rad ima Gornik ta kraj, vedela je, kako težko je kupil majhno, prijazno hišico za vasjo, kjer naj bi živela oba v ljubezni in samoti, vedela je, da bi ga bolelo, ko bi moral oditi od tod.

V tistem trenutku se ni zavedala, da je ona edina, ki bi mu mogla nadomestiti vse, da bi prebolel vse, samo če bi imel njo, svoje dekle s čistim in poštenim srcem.

Edina misel jo je ovladovala: ako ne bo nje, mu bodo ljudje odpustili, in čez čas bo pozabil in se oženil z dekletom, zaradi katerega ne bo imel sitnosti. Saj je Štefka dobro vedela, da ga ima upraviteljeva Ela rada, in zato mu gospa upraviteljeva ne more odpustiti, da hoče drugo. Štefka, ki ni nikoli mislila na sebe, je tudi to pot podlegla sili svojega ljubečega srca.

Drugi dan so jo našli pod jezom utopljeno.

Naše knjige

Izbrano delo Zofke Kvedrove, III. knjiga.

(Izdala «Belo-modra knjižnica». Priredili in poslovenili Marja Boršnik in Eleonora Kernc.)

Komaj dobrih štirideset let je preteklo, kar so pričele izhajati prve drobne novele Zofke Kvedrove. Niso bile še umetniško dograjene in vsebinsko dognane, kakor takrat še ni bila v sebi dograjena in dognana pisateljica sama. Kaj pač morete pričakovati in zahtevati od devetnajstletnega dekleta, ki je že okusilo marsikatero bridkost, si samo pogumno služilo svoj kruh in povrh še podpiralo brata? Vendar je Kvedrova že tedaj prekašala vsa pričakovanja in vzbujala pozornost zlasti s svojim krepkim slogom, s svojo samoniklostjo, s svojim sočnim opisovanjem, finim opazovanjem svojega okolja in s prodornim psihološkim opisovanjem ljudi, zlasti žensk in kmetov. Že s prvimi deli je pokazala izreden pisateljski talent, s katerim si je kasneje pridobila prvenstvo med slovenskimi pisateljicami.

Novele, ki jih prinaša III. knjiga izbranih spisov Zofke Kvedrove, spadajo med njene prvence.

S prvo, «Na kmetih», posega pisateljica na naše podeželje, v zavode, kamor se je priselil Nemec, fabrikant Reich, ki je s svojim kapitalom počasi pričel upropaščati naše kmete, odvisne le od svoje zemlje in od dela svojih rok. Zemlja pa je včasih muhasta. Ne rodi. In če hoče kmet živeti, mora poseči po posojilu. Prvi, ki ga je bogati Reich s posojilom ujel v svoje mreže, je bil mladi kmet Pavlovec. S posojilom bi še ne bilo tako hudo, ko bi ga kar zapored ne zadevale nesreče, tako da posojila ni mogel odplačevati. Dom je zmerom bolj zadolžen, in pravi gospodar je prav za prav že Reich. Pavlovec se preda brezupu in prične piti. Tragedija propadajočega doma pa doseže svoj višek, ko se Pavlovčeva žena Liza oprime poslednjega sredstva, da bi rešila dom: — vda se mlademu Reichu, ki jo že dlje časa zalezuje. Ko Pavlovec to zve, zažge v pijanosti hišo, iz katere se vsa ožgana komaj rešita Liza in Reich, njun sin pa se v goreči hiši zaduši. — Konec: Pavlovec kmalu potem umre v blaznici, Liza propade.

Zgodba, ki se je v isti ali podobni različici odigrala že v marsikaterem kraju našega podeželja, je kaj preprosta in vsakdanja. Toda pisateljica jo je popisala tako živo

in orisala ljudi, od Pavlovca, Lize, Reicha pa do vaškega berača tako resnično, da si nehotе ganjena. Izredno živi in tudi najboljši so prizori, kakršne je imela priložnost opazovati pisateljica sama v očetovi krčmi.

Izredno zanimiva je druga novela «Študentke», ki so plod kratkega bivanja v Švici.

Kvedrova, žejna sveta in znanja, se je 1899 odpravila v Švico, kjer je dva meseca prebila v Zürichu, nato pa v Bernu, kjer jo je rektor tamkajšnje univerze zaradi njene visoke inteligence brez potrebnih predhodnih študijev sprejel za redno slušateljico filozofije. Bila je tako prva Slovenka, ki je obiskovala univerzo. Ni pa dovršila študija. Šla je za svojim nemirnim temperamentom in ljubeznijo do svojega bodočega moža Jelovška in odpotovala v Prago. Švica s svojo široko demokracijo, visoko kulturo in razgibanim študentskim življenjem je Kvedrovo zelo obogatila, ji dala oni razmah, ki so ga ozke domače razmere utesnjevale. Vse to pestro študentsko življenje, polno kipenja in problemov, ki so razgibovali takratno mladino, je Kvedrova zajela v svojih «Študentkah». Za naše tedanje razmere pa so bile «Študentke» res preveč nove, preveč emancipirane, da bi jih kritika ne napadla, čeprav jih je na ljubo tej in v škodo delu marsikje omilila. «Študentke» so vzlic temu še danes zelo žive in nič manj tudi marsikateri problemi takratne mladine.

V tretji povesti «Moja prijateljica» je Kvedrova opisala kos svoje mladosti ob očetu pijancu in veseljaku, ob materi, kričavi ženski, ki se je od jutra do večera pehala za rodbino, ob večnih družinskih prepirih in nespornostih. Lenka v «Moji prijateljici» — Kvedrova je spričo vsega zelo trpela in je sovražila starše, ki niso znali svojim otrokom ustvariti toplega doma in ne vesele mladosti. Šele veliko kasneje je doumela Lenka očeta in mater ter našla za nju razumevajočo besedo, ni pa mogla pozabiti.

V te tri povesti je zgneta Kvedrova veliko živega življenja, ki ga je prikazovala krepko in nič sentimentalno, pa z veliko talenta in — s srcem, tako da človek s pravim užitkom čita in z zadovoljstvom odloži knjigo. Kvedrove nimamo zaman za našo najboljšo pisateljico.

Tekst sta priredili in napisali k njemu opombe Marja Boršnikova in Eleonora Kernčeva. Njuni imeni, ki slovenskim literarnim zgodovinarjem nista neznani, sta zadostno poročstvo za kakovost izbora del Zofke Kvedrove. Lepa je tudi oprema knjige, po zasnovi Gizele Šukljeto. Odlični tisk je delo Delniške tiskarne.

Zasluga in priznanje, da bomo Slovenci dobili izbrana dela naše največje pisateljice, pa gre brez dvoma v veliki meri založbi «Belomodra knjižnica».

Zaobljuba

Če naj bi bila Marija priznala resnico, ji je bil Ivan tisočkrat dražji kakor Jože. Toda Jože je zadnji čas zelo bolehal in njegova mati je prišla k Marijini materi, češ da bo morda še umrl, ako ga Marija ne bo marala. Obe sta si bili že davno prijateljici in sta želeli, da bi se njuna otroka vzela. Spočetka je bilo vseeno, katerega si Marija izbere; bila sta brata. Ampak zdaj je prišla bolezen vmes, mati je tudi prigovarjala — in Marija ni vedela, kaj naj stori. Vleklo jo je k Ivanu, toda ko ji je Jože odkrito rekel, da se bo ustrelil, ako je ne dobi — se je vdala. Čez nekaj časa so obhajali svatbo. Jože je dobil kot starejši gospodarstvo, Ivan pa, ki je bil izučen ključavničar, se je pripravljaj, da si uredi obrt. Ampak Jožetu se bolezen ni hotela izboljšati. Zato so starši Ivana pregovarjali, naj še počaka in ostane doma vsaj še do konca žetve, ker Jože ni smel preveč delati.

Zdaj je Marija že vedela, da je njen mož jetičen, in se je kar tresla od strahu, da bi ne prišel otrok. Veliko veselja ni užila z njim. Bil je venomer slabe volje in ljubosumen na vsak njen korak. Hotel je, da bi neprestano sedela pri njem. To pa ni bilo mogoče. Gospodarstvo je bilo dosti veliko, in vsega ni mogla prepuščati stari tašči.

Z Ivanom sta le malo govorila, toda njuni srca sta goreli od ljubezni. Zdaj, ko sta bila dan za dnem skupaj, sta oba spoznala, kako se imata rada. Toda prepozno je bilo. Marija je bila Jožetova žena. In to sta oba spoštovala. Jožetu je bilo zmeraj slabše. Vso zimo je preležal v postelji. Marija mu je stregla, kar je mogla. Molče je trpela vse njegove sitnosti, služila mu je kakor sužnja, samo da bi mu nadomestila to, da je njeno srce gorelo za drugega. Z Ivanom sta se drug drugemu izogibala, kolikor sta mogla, a vzlic temu sta se včasih sešla pri bolnikovi postelji. In tu je Jožetov ljubosumni pogled zaslutil vso Ivanovo prikrivano in premagovano ljubezen.

Ko bom umrl, se hosta gotovo vzela — si je pogosto mislil. In ta misel ga je mučila, ni mu dala spati. Ni hotel, da bi bila Marija žena koga drugega. Ni mogel prenesti misli, da bi drug dobil to, čemur se bo moral on kmalu odreči. V teh najbolj mučnih trenutkih je skoval peklenški načrt.

Ko mu je bilo že zelo slabo in je vedel, da ni misliti na rešitev, je poklical brata k sebi, druge pa je poslal iz sobe.

«Vem, da imaš Marijo rada», mu je rekel težko in povsili oči, v katerih je bilo sovraštvo. «Rad bi videl, da bi si jo vzeli ti, ko me več ne bo. Laže bom umrl, če bom vedel, da je ne dobi drug. Obljubi mi, da boš vse storil, da jo dobiš.»

Ivan je s solzami v očeh obljubil. Saj je bil vendarle brat in ni mogel za to, da je imel tudi on Marijo rada. Toda potem je moral še priseči, da ne bo o tem dogovoru izvedel nihče, tudi Marija ne.

Nekega drugega dne je Jože spet poklical Marijo. Morala mu je priseči, da se ne bo nikoli več omožila in da o tem ne bo nikomur povedala. V kratkem na to je umrl...

Celo leto se je godilo vse po starem. Marija je prosila Ivana, naj še dalje upravlja gospodarstvo, ki ji je pripadlo po moževi smrti. Ivan je obljubil in spet sta hodila drugi mimo drugega tako kakor prej. Ivan je spal s starši v zahišju, da ne bi nastale nepotrebne besede, in je čakal, da mine leto žalovanja. Šele potem se je začel potegovati za Marijo.

Toda Marija je hodila kakor telo brez duše. Niti slišati ni hotela o ničemer. In vendar je bil prepričan, da ga ima prav tako rada kakor on njo. Delal je vse mogoče, da bi jo omeščal, prosil jo je in rotil, pa vse zastoj. Marija je bila kakor iz kamena. Ni pa vedel, koliko moči in skritih solz jo je stalo to premagovanje, ni vedel, kako jo muči, kadar ji govori o ljubezni, ni vedel, da je že skoraj vsa obupana.

Tako je bilo celi dve leti. Vse je uspevalo tako, kakor si je Jože v svoji črni duši predstavljal in slikal. Hotel je, da bi oba dodobra spoznala ničnost nesrečne ljubezni in da bi se oba mučila, kakor se je on. Njemu ni zadoščevala Marijina obljuba, da se ne bo iznova omožila, on ji je zagotovil tudi večno izkušnjo s strani Ivana, zakaj tudi Ivan si bo prizadeval, da bi izpolnil, kar mu je obljubil. Obveznost molka jima ne bo dovolila, da bi se dogovorila, in tako bosta vse življenje omahovala v obupu in ne bosta nikoli našla miru. Ljubosumnost je strašna sila in v slutnji smrti ne pozna usmiljenja.

Jože seveda ni računal s tem, da se bo Marija nekega dne zgrudila pod težo obupa, da po podlegla srcu, preobloženemu z vročo ljubeznijo in neizmernim žalom, da je samo ženska in nima poguma in energije moža. Ko jo je v najlepši pomladi zalotil Ivan nekega večera na vrtu, je bilo vse upiranje zaman, ni imela več moči, da bi se branila pred viharjem njegove ljubezni. Ivan jo je vzel, vročo, vdano in sladko. To so bili prekrasni, blaženi trenutki. Toda drugi dan, ko se je Marija iztreznila in pomislila, kaj je storila, spet ni hotela niti slišati o Ivanu. Začela se je še trdovratneje braniti kakor prej. Bog ve kako bi se bilo vse to izteklo, ko bi se ne bilo prigodilo nekaj, kar je vse docela preobrnilo. Marija je z grozo spoznala, da bo mati. Tisti edini topli večer na vrtu je hotel plačati dolžni davek.

Morda bi si katera druga na njenem mestu znala pomagati, Marija pa je bila poštena do mozga. Ljubila je Ivana in zato se ni mogla iznebiti njegovega otroka. Toda pripraviti mu življenje, polno sramote in ponižanja zaradi nezakonske postelje, mu tudi ni hotela. In tako je po obupnem, brezuspešnem boju med ljubeznijo in dolžnostjo izročila odločitev v božje roke. Odsla je v župnišče v trdni nadi, da ji bo gospod župnik, ki jo je pred pet in dvajsetimi leti krstil, gotovo najbolje svetoval in pomagal. Joka je mu je vse povedala in čakala.

Dolgo je bil prijazen obraz starega duhovnika resen, zamišljen. Molčal je. Marijo je že zapuščalo vsako upanje. Ali je res taka grešnica, da ni zanjo ne nasveta ne pomoči več? Ni vedela, da misli župnik medtem na nekaj drugega, na to, kako je včeraj prišel Ivan za njim. Tudi Ivan mu je vse zaupal in ga je prosil, naj pregovori Marijo, da bo odnehala, zakaj on hoče na vsak način izpolniti, kar je obljubil pokojnemu bratu. In razen tega jo ima neizmerno rada.

Na to je zdaj mislil župnik, na grešno, peklenško nakano mrtvega moža in kar verjeti ni hotel, da je takšne zlobe zmožno človeško srce. Čeprav bi bil mrtvi po njegovi sodbi zaslužil, da bi vsi izvedeli o njegovi vražji zvijski — tega ni storil. Samo pojasnil je mladi ženi, da umirajoči ni bil več popolnoma pri pameti, ko je zahteval od nje obljubo. Odvezal jo je prisege ter ji polagal na srce, naj se ga ne spominja v zlem. Mirno naj da roko Ivanu in pripravi otroku ljubezni polni dom.

Kakor prerojena je odhajala Marija iz župnišča. V njeni duši je bil slednjič mir in pokoj. Ni pa šla takoj domov. Najprej se je napotila na pokopališče. Tam je dolgo molila na Jožetovem grobu, potem pa se je vrnila domov, spravljena z njegovim spominom in sama s seboj. In ko je prišla tisti večer spet na vrt, se je dočakal Ivan obljube, po kateri je najbolj hrepenel...

„Umetnost“, da tale poje...

... svojo kožo si je prej
z Niveo okrepil!

Preden se namilite, si dobro natrite kožo z Niveo. Potem se boste udobno, brez bolečin in hitro brili ter preprečili, da ne bo koža pokala, pekla in se stezala.

Samo Nivea vsebuje Eucerit, krepilno sredstvo za kožo, in ničesar ni, kar bi bilo »prav tako dobro« ali celo »boljše«.

Naša anketa

Kakšen poklic naj izberem svojemu otroku?

ODGOVORI

V današnji številki objavimo še nekaj odgovorov, ki smo jih dobili na našo anketo. Izbrali smo pisma tistih naročnic, ki izražajo v njih nove misli. Vseh dopisov seveda ne moremo objaviti, ker nam nedostaja prostora. Predvsem pa nismo natisnili dopisov, ki se vsebinsko strinjajo s pismi, ki smo jih že objavili. V prihodnji številki razpišemo novo anketo.

Velecenjena gospa urednica!

Hotela sem svojo hčerko edinko trgovsko izobraziti. Najprej je končala srednjo šolo in z odliko napravila malo maturo, potem je pa še obiskovala trgovski tečaj v Ljubljani. Vkljub odličnim izpričevalom ni mogla dobiti namestitve. Dve izmed njenih tovarišic sta dobili službo strojepisk pri odvetnikih, toda pomislite, gospa urednica, za osemurno delo sta dobivali samo

po 400 din na mesec! Zato se je moja hčerka odločila, da se bo naučila še dveh tujih jezikov. Z marljivostjo se je precej izpopolnila v francoščini, ki se je je učila že v srednji šoli, sama se je pa še začela učiti italijanščine. Pred štirimi tedni je dobila službo korespondentke za francoščino in italijanščino pri nekem lesnem podjetju. Za šesturno delo na dan dobiva mesečno plačo v znesku 700 din.

Svetujem vsem mladim dekletom, ki se hočejo posvetiti trgovskemu poklicu, naj se nauče tujih jezikov! Brez znanja tujih jezikov si ne bodo mogle poiskati boljše službe. Vse zavarovalnice, banke in vsa večja industrijska podjetja zahtevajo od svojih nameščencev tudi znanje tujih jezikov. Mislim, da storijo starši svojim otrokom največjo uslugo, če jim pomagajo pri študiju tujih jezikov.

Sprejmite lepe pozdrave, velecenjena gospa urednica.

M. T. v Ljubljani.

Velecenjena gospa urednica!

Dandanes je res težko spraviti otroke h kruhu. V odgovorih Vaših cenjenih naročnic sem našla marsikateri dober nasvet. Imam pet otrok, izmed katerih sta šele dva preskrbljena. Najteže je danes res z inteligenčnimi poklici. Absolventi učiteljskega zlepa ne pridejo do kruha in morajo po več let čakati na namestitev. Če niso »v žlahti« s kakšnim poslancem ali ministrom, tudi tedaj ne dobijo službe. Za mlade zdravnike so se odredbe tako poostrele, da lahko računamo za medicinski študij nič manj ko deset let, preden se mlad zdravnik lahko sam vzdržuje. Zato mislim tudi jaz, da je najboljša, če vzbudimo v otrocih veselje do obrti. V tej stroki se marljivost in poštenost še vedno lahko uveljavljata. Spretno roko niso nikoli brez dela. Dobra šivilja, dobra frizerka, dober mesarski pomočnik, dober ključavničar ali klepar najde zmerom zaposlitev. S tem pa ni rečeno, da bi morali zanemarjati otrokovo izobrazbo. Otrok, ki smo ga dali obrtniku v uk, naj pridno bere knjige, naj obiskuje večerne trgovske tečaje, kjer se lahko mimogrede nauči kakega tujega jezika, strojepisja, stenografije ali česa podobnega, kar mu pozneje lahko koristi v življenju. Starejši izmed mojih sinov je študiral šestnajst let in ima nekaj manj plače kakor mlajši sin, ki se je posvetil obrtništvu. Zato lahko iz lastne

skušnje svetujem staršem, naj ne silijo otrok k študiju, če nimajo izredne nardarjenosti in izrednih sposobnosti.

Lepo Vas pozdravljam

J. Z., trgovka.

Draga kmetica M. J.!

Dolga leta sem že v tujini, ki mi je sedaj druga domovina. Z veseljem, a tudi domotožjem prebiram list «Žena in dom». In veš, kaj me je v vsej deseti številki «Žene in doma» najbolj razveselilo? «Tvoj odgovor na anketo: «Kakšen poklic naj izberem svojemu otroku?» — Če ima domovina dosti takih pametnih in ponosnih kmetic, ki ljubijo svojo zemljo in svoj rod z zvestobo kakor Ti, draga kmetica, potem ni strahu za bodočnost domovine! — Samo zadnji stavek bi Ti prečtala («pa brez zamere, prosim») in napisala: Samo v kmetiskem rodu je rešitev v bodočnosti domovine!

Iskreno pozdravljena!

A. P., G.

Kako se vedem v novem stanovanju?

Srečni tisti, ki imajo svoj lastni dom in se jim ni treba seliti iz hiše v hišo. Prihranjene so jim neprijetnosti brezobzirnih sosedov, klepetavih in opravljaljivih sosed in dlakopcepih gospodarjev. Večina naših mestnih družin pa je primorana, stanovati v najetih stanovanjih. Kako se vedemo, ko se vselimo v novo stanovanje?

Če je naše stanovanje v veliki stanovanjski hiši, kjer je mnogo strank, je izključeno, da bi se z vsemi spoznali. Najbolje je, da ste čim bolj sami zase, zlasti prvi čas. S tem se izognete mnogim poznejšim neprijetnostim. V večjih hišah se stanovalci med seboj ne pozdravljajo. Lahko napravite obisk neposrednim sosedom. V manjših, dvo- ali trosobnih stanovanjskih hišah pa lahko napravite obisk pri vseh družinah, ker se v tem primeru težje izognete medsebojnemu stikom. Vendar bodite previdni. Ne bodite preveč zaupljivi, izogibajte se opravljanju in obrekovanju! V času, ko ima gospodinja največ dela, to je dopoldne med pospravljanjem in kuhanjem, ne hodite k sosedom, kajti takrat je vsaki gospodinjji obisk v nadlego.

Držite se strogo hišnega reda. Vsak nered, ki ga napravi kdorkoli iz vaše družine, popravite. Tudi če nimate nepobitnih dokazov, da so napravili vaši otroci ali pa gospodinjska pomočnica kaj narobe, se ne plašite dela in truda, da se s tem izognete prepiru. Zavaljo ljubega miru in dobrega sosed-

stva je vredno kdaj pa kdaj zatisniti oči. Posebno skrbno pazite na vedenje svojih otrok, da bodo do vseh strank vljudni, da ne bodo delali škode na vrtu in dvorišču in ne bodo ropotali in vpili po stopnišču in hodnikih. Svoji služkinji ne dovolite, da bi vam prinašala razne čenče o drugih strankah. Prav tako ne sme drugim pripovedovati o razmerah v vaši družini. Svetujte ji, naj si poišče prijateljico izven hiše. Tako se najbolje zavarujete proti prenašanju besed. Ne izposojajte si pri sosedih ničesar, niti gospodinjskih potrebščin niti živil niti denarja. Vsak se boji soseda, ki pride danes po žlico masti, jutri po električni likalnik, pojutrišnjem po dva jajčka in tako dalje. Skrbite, da imate vse potrebno doma, le v skrajni sili prosite za pomoč svoje sosede, potem pa se o prvi priložnosti oddolžite.

Če imate psa, se najprej dogovorite s hišnim gospodarjem, ali ga smete puščati na dvorišče ali ne. Vsako nesnago po psu takoj pospravite. Ako je pes hud in popadljiv, ga ne spuščajte na stopnišče brez nagobčnika. Če kdo izmed sosedovih otrok draži psa, ga z lepo besedo posvarite, da je pes popadljiv.

V nesreči pomagajte sosedu, kolikor je v vaših močeh, vendar pa ne bodite vsiljivo prijazni s tujimi ljudmi. Skušajte doseči, da bo vaša družina izmed vseh v hiši najbolj mirna, obzirna in vljudna, da ne bodo mogli o vas nič slabega govoriti.

Ali poznate našo knjigo «Vse po domače», ki jo je napisal Ost? Mnogo koristnega najdete v nji. Brali jo bo-

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha. 2. Polpete. Pražen krompir. Zeljnata solata. Zvečer: Pečeni jetrni kolač. Solata.

Torek.

Opoldne: 1. Juha iz fižolice. 2. Telečji ptički. Špageti. 3. Kompot. Zvečer: Liptavski sir (115). Čaj.

Sreda.

Opoldne: 1. Obarna juha (8). 2. Jabolčna grmada.

Zvečer: Mesene klobase. Kislo zelje.

Četrtek.

Opoldne: 1. Grahova juha. 2. Ocvrti bifteki. Špinača. Krompirjev piré.

Zvečer: Močnik z mlekom.

Petek.

Opoldne: 1. Kisla repa. Fižol. 2. Krompirjev zvitek z mandeljni,

Glavobol, zobobol lahko odstrani

VERAMON.

Veramon se nadalje uporablja po preveč zavžitem alkoholu, pri bolečinah ran in boleštni menstruaciji.

Zavitki z 2 tabletama in z 10 ter 20 tabletami se dobe v vseh lekarnah.

VERAMON

Oglas reg. pod S. Br. 31896 od 5. XI. 1938.

ste kakor zanimiv roman, vendar pa vam točno pove, kako se naj vedete, če hočete biti vljudni in dobro vzgojeni! (ab.)

Zvečer: Ocvrte sardele. Maslen krompirček (295).

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha z jajčnimi ploščicami. 2. Ocvrte palačinke, nadevane z govedino. Solata. 3. Kompot.

Zvečer: Leča v prežganju (301).

Nedelja.

Opoldne: 1. ohrovtova juha (35). 2. Zajčja pečenka v smetanovi omaki. Krompirjevi kupčki. 3. Orehov kpinik z malinovcem.

Zvečer: Hladetina.

Opomba: Številke v oklepajih pomenijo številke receptov v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za debelo tiskana jedila prinašamo recepte.

★

Pečeri jetrni kolač.

Kos govejih ali telečjih jeter narežemo na rezine, potegnemo z njih kožico in jih denemo za nekaj časa v mleko, ki smo ga razredčili z vodo. Te rezine opečemo potem na masti z narezanimi koreninami in prilijemo medtem nekoliko juhe. Vse to zmeljemo na stroj hkrati s polovico čebule in z namočeno in trdo ožeto zemljo. Zdaj nastrgamo dva kuhana in olupljena

krompirja, pridenemo soli, popra, sesekljanega peteršilja in dva rumenjaka ter vso zmes dobro premešamo, nazadnje pa primešamo še trd sneg iz obeh beljakov. To zmes stresemo v posodo, ki smo jo namazali s presnim maslom, in jo pečemo počasi (pol ure) v pečici. Kolač ponudimo z gobovo omako ali pa s solato.

Juha iz fižolice.

Fižolico (drobni beli fižol) namakamo čez noč v vodi, potem jo pa skuhamo do mehkega hkrati s kosom prekajenih svinjskih prsi. Posebej skuhamo na kocke narezanega krompirja. Nato opražimo na masti nekaj na drobno sesekljane čebule in zelenega peteršilja ter primešamo malo moke. Ko to nekaj časa pražimo, pridenemo paradižnikove mezge in zalijemo z vodo, v kateri se je kuhal krompir. Zdaj počakamo, da juha nekajkrat prevre, potem jo opopravimo in vržemo vanjo prekajeno meso, ki smo ga zrezali na drobne koščke. In juha je pripravljena.

Telečji ptički.

Prav mesnato telečje pleče narežemo na zrezke, ki jih pretaknemo s prekajeno slanino, potem jih osolimo, zvijemo in ovijemo z nitjo ali pa spnemo z razpolovljenim zobobrcem. Nato prepražimo na razbeljenem presnem maslu ali pa na masti sesekljan peteršilj, vržemo na mast mesne zvitke in prilijemo nekoliko juhe, potem pa pečemo zvitke v pečici, da postanejo mehki. Zdaj potresemo na zarumeneli sok pečenke žlico moke in primešamo nekoliko smetane. Komur ugaja, lahko duši z zvitki vred tudi narezane gobe (kukmake). K tej jedi serviramo dušen riž.

Ocvrti bifteki.

S pljučne pečenke potegnemo kožico, nakar zrežemo meso na zrezke, ki jih potolčemo, osolimo in opopravimo, potem pa povaljamo v moki, raztepenem jajcu in drobtinah ter ocvremo na vroči masti ali pa olju.

Krompirjev zvitek z mandeljni.

Vlečeno testo razvlečemo in ga na gosto poskropimo z raztopljenim maslom. Krompir, ki smo ga skuhali prej, dan, nastrgamo s strgalnikom enakomerno na razvlečeno testo (pa ne preveč na debelo) tako, da ostane nekako tretjina testa prazna. Na to potresemo še 10 dkg neolupljenih, zmletih mandeljnov, sladkor, stolčen z vanilijo in pomešan s cimetom, in 6 dkg rozin ter pokapamo nazadnje vse to še z raztopljenim maslom. Zdaj testo zvijemo in pečemo zvitek v precej vroči pečici. Če hočemo, da je zvitek zares dober, mora biti rjavkasto zapečen.

Jajčne ploščice.

Pol osminke litra mleka, en rumenjak in eno celo jajce dobro vmešamo

Rajši več kakor premalo!

Zaradi varčevanja sigurno ne bi vzeli premalo kvasa, ker bi vam kruh ne uspel. Podobno je tudi pri kuhanju kave. Izkušena gospodinja bo dodala vedno rajši več »Pravega Francka«, kakor pa premalo, ker »Franck« daje beli kavi fin, poln okus in lepo zlatorjavo barvo.

Franck
KAVNI PRIDATEK

in pridenemo malo soli in na drobno sesekljanega peteršilja. To zmes stresemo v namazano in z moko potreseno posodo za puding in jo kuhamo v sopari približno 20 minut. Kuhano zmes stresemo na desko in počakamo, da se ohladi, potem jo pa narežemo na ploščice in denemo v juho.

Ocvrte palačinke, nadevane z govedino.

Meso, ki se je kuhalo v juhi, zrežemo na stroj in zmešamo z drobno sesekljano čebulo, sardelami in rumenjakom. Nato naredimo tekoče testo brez sladkorja in spečemo iz njega palačinke, ki jih nadevamo s pripravljenim mesom in zvijemo. Zdaj prerežemo te palačinke na pol in povaljamo vsako polovico najprej v raztepenem jajcu, potem pa še v mleku, nakar jih ocvremo na razbeljeni masti, da hrustajo. K mesnim palačinkam ponudimo solato.

Zajčja pečenka v smetanovi omaki.

Divjega zajca oderemo, preslaninimo meso, posolimo, popopravimo in zdrgnemo s strtimi brinovimi jagodami. Nato pražimo na masti zelenjavne korenine in čebulo, denemo na to zajca in ga pečemo v lastnem soku, medtem ga pa neprestano polivamo s sokom in po malem prilivamo juhe ali pa vode. Ko je meso na pol mehko, ga vzamemo iz kozice, sok pa prevremo, potresemo oprazene korenine z moko in moko zapražimo, potem pa vse skupaj zalijemo z vodo ali pa z govejo juho ter pridenemo $\frac{1}{4}$ litra smetane in $\frac{1}{16}$ litra rdečega vina. Zdaj denemo v omako različne dišave (poprova in pimentova zrna, lovorjev list, timijan, nastrgan muškator orešek, ingver), kisa in limo-

novega soka ali pa sok od brusnic in dušimo meso v tej omaki dalje, dokler ne postane mehko.

Četrt ure, preden jed serviramo, polijemo zajca z razžvrkljano smetano, omako pa prevremo in pretlačimo.

K zajčji pečenki v smetanovi omaki se poda riž, rezanci ali pa cmoki in brusnice.

Krompirjevi kupčki.

1 kg krompirja olupimo, narežemo na kose, skuhamo v slanem kropu in pretlačimo. Nato pridenemo 10 dkg spenjenega (vmešanega) presnega masla, 4 dkg nastrganega parmezana, celo jajce, 2 rumenjaka in sol in zamesimo iz tega testo. To testo štrcemo potem skozi štrcalno vrečico v obliki majhnih kupčkov na pekačo, ki smo jo prej pomazali in potresli z moko. Te kupčke pomazemo po vrhu z raztepenim jajcem, nakar jih spečemo v pečici.

Orehov kipnik.

Najprej vmešamo 4 rumenjake in 12 dkg stolčenega sladkorja, potem pridenemo trd sneg, hkrati s 15 kdg zmletih orehov in pol pecilnega praška. To zmes pečemo potem v namazani skledi.

Naročnice, ki imajo še kakšen zastanek, prosimo, naj ga še danes nakažejo. Ostanek naročnine je zapisan na četrti strani tiskovine »Skrivnostna knjiga«, ki ste jo 1. t. m. prejeli po pošti.

Prozorno Pelikan nalivno pero

*Če hočeš
komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan!*

Cvetje v vazi

Zunaj je postalo mrzlo, zato so se ljudje umaknili bolj v svoja stanovanja. Da bi pa ne bilo preveč pusto in prazno, postavljajo na mize ali kam drugam šopke cvetic. Toda odrezano cvetje rado kaj kmalu zvane. Zato ga moramo zamenjati z drugim, kar pa zopet stane denar. Pri pravilnem ravnanju pa ostanejo cvetice tudi v vazi dosti dlje sveže.

Cvetice za vazo režemo ali pa kupimo s čim daljšim stebлом. Ko jih prinesemo domov, jih razvrstimo v dve skupini: s trdimi, že bolj lesnatimi peclji in z mehкими zelenimi peclji. Prvim cveticam na koncu samo čim najgladkeje odrežemo pecelj in jih le malo ali pa nič ne skrajšamo. Cveticam z mehкими, vodenimi stebli pa skrajšamo peclje na 15–20 cm. Tako na primer se obdrži cvetje dalje mnogo dlje na kratkem peclju ko na dolgem. Krizanteme pa imamo lahko na precej dolgih pecljih, ne da bi veneli cvetovi.

Posode, v katere razvrstimo cvetje, naj bodo čiste, da se voda prehitro ne usmrači. Zategadelj vržemo tudi vanjo ščepec soli ali nekaj drobcev oglja. Vode nam ni treba menjavati, pač pa jo prilivamo. Zmenjamo le umazano, smrdljivo vodo. Vsak drugi dan nanovo odrežemo košček peclja, da rastlina lahko vsrkava vodo. Čim bolj na hladnem imamo šopek, tem dalje časa se drži.

Lepota šopka pa je mnogo odvisna tudi od vaze. Danes imamo poleg steklenih vaz tudi keramične, ki so že same po sebi zelo dekorativne. Vanje po-

stavljamo le take cvetice, ki harmonirajo. Dostikrat zadostuje le vejica katerega lepotečnega grma ali pa navadna cvetica. Spraviti listje v sklad s keramično vazo ni lahko; to je že umetnost, ki ji ni vsakdo kos. Tu moramo misliti na svetlobne efekte, barvo cvetja, vrsto rastline, da vse to uravnovesimo s keramiko. Pri šopku nikdar ne odločuje množina cvetja, ampak to, kako je sestavljen in v kakšni okolici stoji. Za lepe cvetice je potrebna tudi umetniško izoblikovana posoda. Le tako bomo našli v cvetkah vedno več lepote in harmonije.

Kako je treba krmiti plemenske kokoši pozimi?

Plemenske kokoši naj bi v zimski dobi ne nesle, da se nekoliko odpočijejo in da bi nesle potem spomladi bolj pridno in da bi bila jajca plodovitejša. V ta namen jih moramo krmiti s hrano, ki ima malo beljakovin, kar zadržuje nesenje. Zato jim dajemo manj mehke in suhe krme, toda čim več zrnja, ki jim ga pomešamo po večkrat na dan v majhnih količinah med čisto

steljo. Tudi zelena krma je v ta namen prav koristna. Kadar je hud mraz, pa ne smemo s krmo preveč skopariti.

Ali lahko krmimo perutnino s kostanjem in želodom?

Kostanj in želod nista zlasti za kokoši, ki nesejo, kaj prida krma, ker imata premalo beljakovin, sta pa zaradi škroba navzlic temu koristna. Če hočemo porabiti kostanj in želod za krmo, jima moramo prej odvzeti grenkobo in jima olupiti vrhno trdo lupino. V ta namen ju moramo najmanj dvakrat prevreti in nato 48 ur namakati v mrzli vodi, ki jima odvzame vso grenkobo. Sadeže medtem prav lahko olupimo. Če sadežev ne mislimo takoj porabiti, jih posušimo, da jih potem kasneje zmeljemo. Tako pripravljeni ko-

»ETA« OVSENI KOSMIČI

so izborna hrana za okrepitev otroškega organizma. Zato dajte deci trikrat na dan »ETA« ovsene kosmiče.

stanj in želod primešamo nato mehki krmí, in sicer po 10—15 g na dan za odraslo žival. Ako bi dajali perutnini več kostanja ali pa želoda, bi dobil rumenjak črnkasto barvo.

Gospodinjka pomočnica

Gospodinja naj si sama vzgoji dobro pomočnico

Večina gospodinj, ki morajo imeti gospodinjko pomočnico, vzdihuje, kakšne težave so dandanes s posli. »Kje so časi, ko se je gospodinja lahko zanesla na služkinjo! Moja mama je imela isto služkinjo 15 let; bila je pravi član družine, na vse je pazila, kakor da bi bilo njeno, ničesar ji ni bilo treba dvakrat ukazati. Bila je varčna, skrbna, vestna, poštena, jaz moram pa menjavati vsakih nekaj mesecev!« Take

tožbe slišimo večkrat. Blagrujemo ameriške in angleške gospodinjke, ki imajo nešteto modernih gospodinjstvih strojev, da so lahko brez pomočnic. Po drugi strani pa spet gospodinjke pomočnice zdihujejo, koliko imajo dela, da so gospodinjke sitne, plače premajhne, tovarniške delavke pa delajo le po 8 ur in so potem gospodične. Krivda pa je pri prvih in pri drugih.

Priznati moramo, da je naše gospodinjstvo še zaostalo, manjka nam strojev in pripomočkov, ki nadomeščajo zamudno ročno delo. In kar jih imamo, so tako dragi, da si jih gospodinja iz srednjih slojev, in teh je pri nas največ, ne more nabaviti. Zato poklicna žena ali pa mati več otrok ne more biti brez gospodinjke pomočnice.

Ne smemo preveč zahtevati od svojih pomočnic. Upoštevati moramo, da prihajajo iz povsem druge okolice, da jim je vse novo in se morajo vsega šele učiti. Predvsem je treba takoj, ko pride v hišo novo dekle, povedati, kakšen red je pri nas. Treba je sestaviti urnik, ki pa naj ne bo vsak dan drugačen. Prve dni mora gospodinja pokazati novi pomočnici vsako delo, tudi če pomočnica ni začetnica, ker ima vsaka gospodinja svoje posebnosti, ki se jim mora pomočnica šele privaditi. Začetnici pokaže tudi po večkrat, kako mora biti delo opravljeno. Gospodinja se mora brzdati, da ne postane prehitro nestrpna. Pač pa naj vztraja na tem, da opravi vsako delo temeljito, in naj ne trpi površnosti. Pustite, da pomočnica pričeto delo dokonča, nikar je sredi enega dela ne pošiljajte drugam. S tem

samo zapravljate čas in jo begate. Ne bodite čemerne, če se delo takoj ne posreči. Upoštevajte dobro voljo, četudi rezultat ni zadovoljiv. Šele potem, ko zna pomočnica res sama opravljati delo, ji delo prepustite, toda večkrat pogledajte, kako je opravljeno, da ne postane površna, če ni nadzorstva. O tem smo v zadnji številni obširno pisali. Ne vpijte na služkinjo, ne govorite ji neprestano, da je štorasta, nerodna, nepazljiva, pozabljiva, počasna, ker ji s tem vzamete veselje do dela. Pohvalite jo, če je kakšno delo dobro opravila. To bo največja izpodbuda k marljivosti.

Pazite, da bo imela služkinja dovolj hrane. Upoštevajte, da poje ročni delavec več kakor duševni. Tudi dovolj počitka ji privoščite, za spanje mora imeti osem ur. Postelja naj bo snažna in udobna, da se bo res lahko odpohčila. Ne nalagajte ji preveč dela. Vsak popoldan jo zaposlite za uro ali dve z lažjim delom, kakor je na primer šivanje, krpanje, sprehod z otroki in podobno, da se malo oddahne.

Pomočnici, ki kaže zanimanje za gospodinjstvo in posebej še za kuho, posodite večkrat »Ženo in dom«, če ni sama naročena nanjo. Posodite ji tudi druge gospodinjke knjige, da se lahko kaj nauči iz njih. Če je bistra in ima veselje do branja, ji dajte iz svoje knjižnice kakšno povestno knjigo, da lahko bere v prostem času. (zš.)

Manufaktura Novak na Kongresnem trgu je že dobila nove pošiljke modnih tkanin za jesen in zimo. Sebe in družino boste oskrbeli z oblačili najboljše in poceni, če nabavite vse potrebno vedno v Manufakturi Novak v Ljubljani.

99 % dela in 1 %, inspiracije.

Ta Edisonova formula velja za mnoge izume. Tudi sloviti ljudski zdravnik župnik Kneipp je moral napraviti nešteto poskusov, dokler se mu je slednjič posrečilo, da je izumil recept, po katerem se danes izdeluje »Kneippova sladna kava«. Ta sladna kava se odlikuje po tem, da je jedro vsakega njenega zrna pretvorjeno v sladni sladkor, ki daje krvi redilnost in fin okus po karamelu.

KNJIGA O ZDRAVILNIH RASTLINAH IZ LETA 1590.

V neki knjigi o zdravilnih rastlinah iz leta 1590. čitamo naslednje: »Uživanje potrošnika (divje cikorijske), kuhanega z ječmenovim sladom, prija onim, ki čutijo kdaj bolečine v želodcu.« Pijača iz cikorijske je bila torej že v srednjem veku znana po svoji zdravilnosti. Ko so z Vzhoda prenesli v Evropo zrnato kavo, je postala cikorijska v podobi dobre bele kave s Praviim Franckom sestavni del naše vsakdanje hrane.

Varujte svoje zdravje s tem, da skrbite za

redno stolico.

Jemljite dnevno po jedi 1 do 3 Leo-pilule, ki Vam pomagajo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 909 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjstvih knjig: za vse leto Din 105.— za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lit 70.—.
Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinjstvska knjiga Din 30.—.
Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, Vezava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—, Vezava Din 60.—.

Rokopisj se ne vračajo.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Franc Pintar v Ljubljani).

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Pametna glavica.

Očka je dobil za božič fotografski aparat in zdaj fotografira malo Anico v vseh mogočih položajih: v postelji, za mizo, na sprehodu itd. Mala je zelo potrpežljiva, naposled pa pravi: «Veš kaj, očka, fotografiraj me še, kako jem čokoladno torto; ali ne?»

Čudna usoda.

Ko je nemška vojska zasedla sudetske in češkoslovaške kraje, je meščan v Polički modroval: «V Avstriji sem se rodil, v Češkoslovaški sem živel in v Nemčiji bom umrl, pri tem pa se niti ganil nisem iz Poličke.»

Izdal je.

«No torej, Lojzek, ali me boš spremljal do tramvaja?»

«Ne, teta, mi bomo takoj, ko odideš, malicali!»

Prvošolec.

Mati: «Nekako dolgo si bil danes v šoli, Mihec.»

Sin prvošolec: «Ko sva se pa z mojim sošolcem posvetovala, kam pojdeva po maturi kroat.»

Priden bratec.

«Zakaj pa jokaš, Francek?»

«Huu — hu — hu — pojedel sem svojo torto!»

«No, zaradi tega ti vendar ni treba jokati!»

«Treba, treba, mama, jaz sem mislil, da je Milkina!»

Dr. R.W. Pearson

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč, odnosno «Hersan čaja», mešanice posebnih zdravilnih zelišč po predpisu doktorja R.W. Pearsona, šefa zdravnika v Bengaliji (Angl. Indija).

Po dolgoletnih izkustvih je določena vrednost «Hersan čaja», in sicer z nedvomnim uspehom

pri boleznih: pri poapnenju arterij, pri bolezni kronnega obtoka, ženskih boleznih, med menstruacijo (mesečnim perilom), pri migreni, revmatizmu, boleznih ledvic in jeter, motnjah v želodcu, pri zastrupljenju, zapeki, protinu, črevesnih boleznih, hemeroidih, pri splošnem in preneglem debelenju, zoper zgago. — «Hersan čaj» se dobi v vseh lekarnah. Vzorec Vam pošlje brezplačno:

RADIOSAN, ZAGREB, Dukljaninova 1

Reg. št. 14.091/1935

HERSAN

MEZ

ZAJAMČENO STALNE BARVE

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

16.
stran
našega
novega
kataloga

»Senzacionalne

ponudbe»,
katerega
dobite
brez-
plačno

S 23-16 Kapa za djevojčice, od tamno modrog, bijelog ili smeđeg pustenog sukna, bijela protiivena, brojevi od 47 do 55 D 22.-

S 23-1 Moderan ženski šešir od crnog, smeđeg, tamno modrog ili crvenog pustenog sukna, vrpcom ukrasjen, sve veličine Din 28.- **28.-**

S 23-2 Sportski šešir, od crnog, smeđeg, tamno modrog i crvenog pustenog sukna, vrpcom ukrasjen, sve veličine Din 28.- **28.-**

S 23-18 Dječji tirolski šeširić, od zelenog, smeđeg ili tamno modrog pustenog sukna, veličine 47 do 54 Din 25.- **25.-**

S 23-3 Pustena točica, crna, smeđa, tamno modra ili siva, sa protiivenim obodom, sve veličine Din 33.- **33.-**

S 23-4 Uzdiignuti šeširić, od crnog, tamno modrog ili sivog pustenog sukna, u svim veličinama Din 37.- **37.-**

S 23-19 Omiljeni dječji šeširić, od svijetlo modrog, bijelog, tamno modrog ili crvenog pustenog sukna, veličine 47 do 53 Din 25.- **25.-**

S 23-5 Elegantan šeširić, od laganog crnog, smeđeg, crvenog, tamno modrog ili sivog pustenog sukna, sve veličine Din 37.- **37.-**

S 23-6 Sportski šeširić, obrubljen, vrpcom i perom ukrasjen, od pusta u raznim bojama, u svim veličinama Din 40.- **40.-**

S 23-22 Kapa za dječake, od smeđeg, tamno modrog ili sivog pustenog sukna, veličine 47 do 53 Din 22.- **22.-**

S 23-20 Kombinirani dječji šeširić, od pustenog sukna raznih boja, vel. 47 do 53 Din 26.- **26.-**

S 23-7 Apartan sportski šešir, od vunenog pusta u raznim bojama i svim veličinama, šlager cijena samo Din 42.- **42.-**

S 23-8 Sportski šešir, veoma ukusan, u raznim bojama i svim veličinama Din 44.- **44.-**

S 23-17 Kapa za dječake, od smeđeg, sivog ili tamno modrog pustenog sukna, veličine 47 do 53 Din 22.- **22.-**

S 23-11 Zednja moda sportskog šešira, od vunenog pusta u raznim bojama i svim veličinama Din 50.- **50.-**

S 23-9 Drazestan šeširić, sa uzdiignutim obodom, od crnog, smeđeg, tamno modrog ili crvenog pustenog sukna, sve veličine Din 45.- **45.-**

S 23-10 Moderan šešir, sa širokim, uzdiignutim obodom, od vunenog pustenog sukna Din 48.- **48.-**

S 23-13 Modni šešir, ukrasjen dvobojnom svilom, od vunenog pusta u raznim bojama Din 65.- **65.-**

S 23-12 Elegantan kloš šešir, ukrasjen širokom vrpcom i koprenom, od pustenog sukna u raznim bojama Din 60.- **60.-**

S 23-15 Dječja kapica, od svijetlo modrog, bijelog, tamno modrog ili crvenog pusta, vel. 47 do 53 Din 16.- **16.-**

S 23-21 Dječji uzdiignuti šeširić, od tamno i svijetlo modrog, smeđeg, crvenog ili bijelog pustenog sukna kombiniran sa uzorkovanom svilom, veličine 48 do 55 Din 32.- **32.-**

S 23-14 Bijeli pusteni šešir, lijepa fazona, ukrasjen baršunastom crnom vrpcom Din 88.- **88.-**

V e l e b l a g o v n i c a

Kastner & Ohler

Z a g r e b , I l i c a 4 i n 6

Vzlic situaciji, ki je nastala, moremo svojim stalnim odjemalcem nuditi v novi sezoni razen znano velike izbire **TU NIZKE CENE** kakor vedno doslej.